

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของเมืองกีฬา คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ท่องค้ความรู้อจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
 - 1.1 ความหมายของรูปแบบ
 - 1.2 ประเภทของรูปแบบ
 - 1.3 องค์ประกอบของรูปแบบ
 - 1.4 คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี
 - 1.5 การพัฒนารูปแบบ
 - 1.6 การตรวจสอบรูปแบบ
2. แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
3. แนวคิดเกี่ยวกับประเทศไทย 4.0 และการท่องเที่ยว 4.0
4. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
5. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา
6. นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการกีฬาของประเทศ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

1.1ความหมายของรูปแบบ

คำว่า รูปแบบ หรือ แบบจำลอง (Model) เป็นคำที่ใช้สื่อความหมายได้หลายอย่างซึ่งโดยทั่วไปแล้วรูปแบบ หมายถึง วิธีดำเนินงานที่เป็นต้นแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งนักวิชาการต่างๆได้ให้ความหมายของคำว่า “รูปแบบ” หรือ “Model” ไว้หลากหลาย เช่น “รูปแบบ” หรือ “โมเดล” หรือ “ตัวแบบ” หรือ “แบบจำลอง” หรือ “ต้นแบบ” เป็นต้น สำหรับการวิจัยในครั้งนี้จะใช้คำว่า “รูปแบบ” ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

คาเตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good, 1973) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ 4 ประการ คือ

1. เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ
2. เป็นตัวอย่างเพื่อการลอกเลียนแบบ

3. เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลักการหรือแนวคิด
4. เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นการพัฒนารูปแบบตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

จากความหมายของรูปแบบที่ Carter V. Good เสนอพอสรุปได้ว่า รูปแบบมีสองลักษณะคือ รูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรมและรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม

Bardo and Hartman (1982) กล่าวว่า แบบจำลองเป็นสิ่งที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อบรรยาย คุณลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจแบบจำลองจึงมิใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม เพราะการกระทำเช่นนั้นจะทำให้แบบจำลองนั้นด้อยลงไป ส่วนการที่จะระบุว่าแบบจำลองใด ๆ จะต้องประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมและแบบจำลองนั้นๆควรมีองค์ประกอบอะไรบ้างไม่ได้มีการกำหนดตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์แต่ละอย่าง และวัตถุประสงค์ของผู้สร้างแบบจำลองนั้นว่าต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้นๆ อย่างไร

สโตนเนอร์ และแวนเคิล (Stoner and Wankel, 1986, p. 12) ได้ให้ความหมายว่า รูปแบบเป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์เพื่อทำให้เราได้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้นๆ ได้ง่ายขึ้น และวิลเลอร์ (Willer, 1967, p. 15) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์โดยอาศัยหลักการ (Rationale) ของระบบรูปนัย (Formal System) และมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

โรบบินส์ (Robbins, 1997) ได้ให้คำนิยามว่า รูปแบบหมายถึง สิ่งที่เป็นนามธรรมซึ่งทำความเข้าใจปรากฏการณ์หรือความจริงได้ง่ายขึ้น ซึ่งรูปแบบต่างๆ ไปจะต้องมีส่วนประกอบสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ วัตถุประสงค์ ตัวแปร และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

พลุสซุ ฮิงคานนท์ (2540) กล่าวว่า แบบจำลองหรือรูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญของเรื่องที่ศึกษา

อุทุมพร จามรมาน (2541, หน้า 22) ให้ความหมายของรูปแบบ หมายถึง โครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยต่างๆ หรือ ตัวแปรต่างๆ ดังนั้น โมเดลจึงน่าจะมีมากกว่า 1 มิติ หลายตัวแปร และตัวแปรดังกล่าวต่างมีความเกี่ยวข้องเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2544) รูปแบบคือวิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิดความเข้าใจ ตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์ หรือเรื่องราวใดๆ ให้ปรากฏ โดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่างๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่อง หรือสมการทางคณิตศาสตร์ ให้

สามารถเข้าใจได้ง่าย และในขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอเรื่องราว หรือประเด็นต่างๆ ได้อย่าง กระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

ทิกนา แชมมณี (2545, หน้า 1-6) ให้ความหมายของรูปแบบ หมายถึง สภาพลักษณะ ที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่างๆ โดยประกอบขึ้นด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบอย่างให้ บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้นๆ

พรรณี บุญประกอบ (2547) ให้ความหมายของรูปแบบว่า หมายถึง แบบแผนที่ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของระบบ

บุญชม ศรีสะอาด (Online) รูปแบบหมายถึงโครงสร้างแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ สามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่างๆ อธิบายลำดับขั้นตอนของ องค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ

รัตน์ บัวสนธ์ (2552) ความหมายของรูปแบบจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้

1) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง รูปแบบในความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อ เป็นต้น

2) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model”

3) แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้บางทีเรียกกันว่าภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน เป็นต้น

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบแนวคิดที่แสดงองค์ประกอบที่อธิบายแบบอย่างของ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเป็นแนวคิดที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ สำหรับการ วิจัยครั้งนี้ รูปแบบหมายถึง แผนภาพแสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ของ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬา อย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของเมืองกีฬา

1.2 ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบสามารถจำแนกออกได้หลายประเภท ได้มีผู้จำแนกประเภทของรูปแบบ ดังนี้

Smith and others. (1980) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

(1) รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า

(2) รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือ เครื่องฝึกหัดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น

(1) รูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนา ลักษณะงานคำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

(2) รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการ และโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

Keeves (1988) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพ ส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบ โครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วย รูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียน สร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถังน้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้า และท่อน้ำออก ปริมาณที่ไหลเข้าถึงเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันธุศาสตร์การศึกษา การย้ายออก การจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

2) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อ ในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็น โครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือขาดความ ชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการ การศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้ม

ว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ

รูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

(1) รูปแบบระบบเส้นเดี่ยว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียวโดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

(2) รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non-recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุและเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

Kaplan (1970 อ้างถึงใน ทิศนา แคมณี, 2545) กล่าวว่ารูปแบบที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไป มี 5 แบบ หรือ 5 ลักษณะ คือ

1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogous Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ สังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์

2) รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางการใช้ภาษา (พูดและเขียน) รูปแบบนี้ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์

3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (mathematical Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางสูตรคณิตศาสตร์ ซึ่งส่วนมากจะเกิดหลังจากได้รูปแบบเชิงภาษาแล้ว

4) รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางแผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม กราฟ เป็นต้น

5) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆ ของสภาพการณ์/ปัญหาใดๆ รูปแบบด้านศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่มักเป็นแบบนี้

จากการศึกษาประเภทของรูปแบบ สรุปได้ว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการอธิบายรูปแบบนั้น ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาประเภทของรูปแบบตาม

ตามแนวคิดของ Kaplan ที่ได้แบ่งรูปแบบว่ามี 5 แบบ คือ 1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) 2) รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) 3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (mathematical Model) 4) รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) และ 5) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) และมุ่งหวังที่จะพัฒนาโดยใช้รูปแบบเชิงแผนผังผสมผสานกับรูปแบบเชิงสาเหตุ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ

1.3 องค์ประกอบของรูปแบบ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ พบว่า ไม่ปรากฏว่ามีหลักเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบอะไรบ้าง อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของเรื่องหรือปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยสนใจดำเนินการศึกษา ส่วนการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ในครั้งนี้เป็นไปตามทฤษฎีการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นไปตามบริบทของผู้สูงอายุ

1.4 คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

คีฟส์ (Keeves, 1988, p. 560) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่ารูปแบบที่ใช้ประโยชน์ควรจะมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ คือ

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบหลวมๆ (Associative Relationship)
2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้
3. รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย
4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

พูลสุข หิงคานนท์ (2540) สรุปความเห็นของนักวิชาการหลายท่านว่าแบบจำลองหรือรูปแบบที่ดีจะเปรียบเสมือนสิ่งที่ทำให้ผู้สนใจศึกษาในเรื่องใดๆ ได้มีความเข้าใจเป็นเบื้องต้นก่อนการศึกษาในแนวลึกต่อไป ดังนั้นแบบจำลองที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

- 1) ประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปร

มากกว่าที่จะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรวม ๆ

2) นำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเมื่อทดสอบแบบจำลองแล้ว หากปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แบบจำลองนั้นต้องถูกยกเลิกไป

3) อธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่จะศึกษาได้อย่างชัดเจน

4) นำไปสู่การสร้างแนวความคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ใหม่ของเรื่องที่ศึกษา

5) แบบจำลองในเรื่องใดจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น

วาร์ เฟิงส์วสต์ (2553) กล่าวว่า รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1) รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงของการพัฒนารูปแบบ

2) รูปแบบควรนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิก

3) รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่จะศึกษาได้อย่างชัดเจน

4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษา

5) รูปแบบในเรื่องใด จะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

จากคุณลักษณะของรูปแบบที่ดีแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบจะต้องมีความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง สามารถตรวจสอบได้ด้วยการสังเกต อีกทั้งเป็นการชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผล ทำให้เกิดมโนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งองค์ประกอบของรูปแบบ คุณลักษณะของรูปแบบที่ดีจะเป็นฐานสำคัญในการพัฒนารูปแบบในลำดับต่อไป

1.5 การพัฒนารูปแบบ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2537) กล่าวว่า ในการสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นอยู่กับการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบ หรือรูปแบบที่เลือกใช้อาจพิจารณาได้จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างปรัชญา หรือแนวคิดของรูปแบบการประเมินกับประเด็นปัญหาของสิ่งที่ต้องการประเมิน

บุญชม ศรีสะอาด (2543, หน้า 104-106) ได้กล่าวถึงการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบนั้น อาจทำได้ 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือการพัฒนาแบบ ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนาแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่นๆ และผลการศึกษาหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สภาพสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้อาจกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรนั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ในการพัฒนาแบบนั้นจะต้องใช้หลักเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญและการศึกษาค้นคว้าซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแบบเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยอาจจะคิดโครงสร้างของแบบขึ้นก่อนแล้วปรับปรุง โดยอาศัยข้อมูลสนเทศจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีแนวความคิดรูปแบบหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือทำการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรแต่ละตัวแล้วคัดเลือกองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรสำคัญประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของแบบก็ได้ หัวใจสำคัญของขั้นนี้ขึ้นอยู่กับทางเลือกเฟ้นองค์ประกอบในรูปแบบ (ตัวแปรหรือกิจกรรม) เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม ผู้วิจัยควรกำหนดหลักการในการพัฒนาแบบอย่างชัดเจน เช่น เป็นรูปแบบที่ไม่ซับซ้อนสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย รูปแบบมีตัวแปรน้อยแต่สามารถอธิบายผลได้มาก ในการวิจัยบางเรื่องจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของแบบ หลังจากได้พัฒนาแบบในขั้นต้นแล้วจำเป็นต้องทดสอบความเที่ยงตรงของแบบดังกล่าว เพราะว่ามีรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบของคนอื่นและผลการวิจัยที่ผ่านมาแล้วหรือแม้กระทั่งได้รับการกลั่นกรองจากผู้เชี่ยวชาญแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ (ในขั้นนี้บางครั้งจึงใช้คำว่าทดสอบประสิทธิภาพของแบบ)

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวนั้น ถึงแม้จะมีขั้นตอนในการพัฒนาแบบที่ต่างกันในแต่ละประเด็นย่อยๆ แต่สามารถสรุปออกมาเป็นประเด็นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันตามขั้นตอนในการพัฒนาแบบที่เป็นหลักใหญ่ๆ ได้ดังนี้ คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสำรวจความคิดเห็น การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น การออกแบบรูปแบบ และการตรวจสอบรูปแบบ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของเมืองกีฬา โดยการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร สำรวจความคิดเห็น สัมภาษณ์ สร้างรูปแบบ และตรวจสอบรูปแบบ ซึ่งในการตรวจสอบรูปแบบนั้นเป็นขั้นตอนที่จะทำให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมานั้น มีความถูกต้องสมบูรณ์ และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และขั้นตอนสุดท้าย คือ การประเมินรูปแบบเพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในการนำรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของเมืองกีฬาไปใช้

1.6 การตรวจสอบรูปแบบ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบ หรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วย ข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธีซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) หรือจากหลักฐานเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบโมเดลจากหลักฐานเชิงปริมาณใช้เทคนิคทางสถิติ ซึ่งการตรวจสอบรูปแบบควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 อย่าง (อุทุมพร จามรมาน, 2541, หน้า 23) คือ

1. การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้อง และเหตุผลระหว่างตัวแปร

2. การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งการประมาณค่านี้สามารถประมาณข้ามกาลเวลา กลุ่มตัวอย่าง หรือสถานที่ได้ (Across Time, Sample, Sites) หรืออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากรได้ โดยผลการตรวจสอบนำไปสู่คำตอบ 2 ข้อ คือ

2.1 การสร้างรูปแบบใหม่

2.2 การปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบเดิม

อิสเนอร์ (Eisner, 1976, pp. 192–193) ได้เสนอแนวคิดการตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

1. การประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-based model) การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive model) หรือกระบวนการตัดสินใจ (Decision Making model) แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณาซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่างๆ เข้าด้วยกัน ตามวิถรณ์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มีความละเอียด ลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากการวัดคุณค่า ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆ ได้ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิด

นี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้นเฉพาะสาขานั้น ผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริงๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

3. เป็นแบบที่ใช้ตัวบุคคล หรือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรม และมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่างๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

4. เป็นรูปแบบที่ยอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่พิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

ทั้งนี้การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์ และการเป็นที่เชื่อถือ (High credit) ของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ

การตรวจสอบรูปแบบในการวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้ตัวบุคคลหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬา สรุปได้ว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของเมืองกีฬาในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง แผนภาพแสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของเมืองกีฬาโดยได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ สืบค้นความคิดเห็น สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ สร้างรูปแบบ ตรวจสอบรูปแบบโดยการสนทนากลุ่ม และประเมินรูปแบบเพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของเมืองกีฬา

2. แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 64 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดท่ายุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดท่ายุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2560 โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้ง กำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) จากปัจจัยแนวโน้ม และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งภายในประเทศและทั่วโลก เช่น ด้าน โครงสร้างประชากร ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเพิ่มบทบาทของประเทศ มหาอำนาจต่างๆ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและความเสื่อมโทรมสิ่งแวดล้อม สภาวะการณ์ เหล่านี้ล้วน

ส่งผลต่อความท้าทายในการพัฒนาประเทศในทุกมิติ การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมี ยุทธศาสตร์ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้าน ต้องมีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากภาคส่วนต่าง ๆ ในรูปแบบของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ ดังนั้น ภายใต้เงื่อนไขโครงสร้าง ประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนา ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการ วางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและ ครอบคลุมภายใต้ วิสัยทัศน์ประเทศไทย“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนา แล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ทั้งนี้ คณะทำงานร่างยุทธศาสตร์ได้ให้ คำนิยามไว้ว่า

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลง ทั้ง ภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และ การเมือง

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืน จนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับ ผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของ ประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษา และการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้าง มลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีจะมุ่งเน้นการสร้างสมดุล ระหว่างการพัฒนาคความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (4) ยุทธศาสตร์ชาติด้าน การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพ ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการ บริหารจัดการภาครัฐ โดยมีรายละเอียดสรุปดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ ทุกรูปแบบ

2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปรุงจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคม และขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่ม ศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคมนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับ ปัจจุบัน

3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อผู้กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง

5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วน ความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา

สำหรับการวิจัย เรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของเมืองกีฬา
ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอความเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดการ จัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาค
ตะวันตกกับยุทธศาสตร์ชาติข้อที่ 2 คือ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขันเพื่อ
ยกระดับศักยภาพของประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รายละเอียดดังนี้

ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง เช่น การผันผวนของเศรษฐกิจโลก กฎ
ระเบียบระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันทางการค้า ทักษะของแรงงาน โครงสร้างประชากร
สู่สังคมสูงวัย และเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และ
ภาคบริการต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค การพัฒนาเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถของประเทศจำเป็นต้องปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจทั้งระบบที่จะส่งผลให้เกิดการ
ยกระดับรายได้ พัฒนานวัตกรรม และนำเทคโนโลยีใหม่มาปรับใช้และต่อยอดภาคการผลิตและ
บริการในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มผลิตภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและ
บริการในปัจจุบันไปสู่ภาคการผลิตและบริการใหม่ที่มีศักยภาพ สอดรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป
ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันสำหรับประเทศไทยจึงได้มุ่งพัฒนาบน
พื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่

(1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราเก่งทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี
วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย (2) “ปรับ ปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่ออนาคต
ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่าย ระบบคมนาคมและขนส่ง
โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการ
พัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ใน อนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพ
ของผู้ประกอบการ พัฒนาคู่มือใหม่ รวมถึงปรับโมเดลธุรกิจเพื่อ ตอบสนองต่อความต้องการของ
ตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการ ต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน
โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโลก ขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคตที่
สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ในทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ และการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญข้อหนึ่งที่ระบุไว้ใน
ยุทธศาสตร์ข้อนี้ คือ การเป็นแม่เหล็กการท่องเที่ยวระดับโลก โดยรักษาการเป็นจุดหมายปลายทาง
ที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มี
คุณภาพสูง มุ่งพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูงเพิ่มมากยิ่งขึ้น ด้วยอัตลักษณ์และวัฒนธรรม
ไทย และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์คุณค่าทางเศรษฐกิจและความ
หลากหลายของการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ รวมทั้งเทคโนโลยี
และนวัตกรรมในการส่งเสริมการตลาด การใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน

และเศรษฐกิจต่อเนื่อง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ โดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละพื้นที่เพื่อกระจายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนและเมืองอย่างทั่วถึงและยั่งยืน ทั้งนี้ได้ใช้แนวคิดท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านการสร้างและพัฒนาสินค้าและบริการด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ความคิดสร้างสรรค์ และทุนทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว การทำการตลาด และการบริหารจัดการสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม เพื่อให้การท่องเที่ยวไทยมีเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์ ครอบคลุมถึงแนวคิดท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค ที่ใช้ประโยชน์จากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับต่างประเทศ เพื่อขยายการท่องเที่ยวของไทยและภูมิภาคไปพร้อมกัน ผ่านการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์จากเมืองหลักสู่เมืองรอง โดยการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ เช่น เส้นทางจุดร่วมทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงและส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมการตลาดร่วมกันในเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ รวมถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในประเทศอีกด้วย จากข้อมูลที่กำลังกล่าวมาจึงอธิบายได้ว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของเมืองกีฬา มีแนวคิดที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ที่มีศักยภาพสามารถสร้างผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมได้ในวงกว้าง จากข้อมูลของ ททท. พบว่า ในปี 2559 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถสร้างรายได้ให้ประเทศไม่ต่ำกว่า 21,003 ล้านบาท

2) เป็นนำเอาศักยภาพเชิงพื้นที่ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างๆ มาใช้สร้างมูลค่า และเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ของเมืองหรือชุมชน ที่เป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรม เพื่อใช้ในการสร้างชื่อเสียงและประชาสัมพันธ์เมืองให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น

3) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นการผสมผสานอัตลักษณ์ความโดดเด่น มรดกทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม ความเป็นท้องถิ่น ชนบท เมือง และกีฬา สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่และเชื่อมโยงสู่เส้นทางท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้านขยายโอกาสด้านการท่องเที่ยวของภูมิภาคและของประเทศ

4) มีการนำนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยวเช่น การใช้เทคโนโลยีสื่อสารภาพลักษณ์การจัดกิจกรรมผ่านช่องทางต่างๆ ด้วยคอนเทนต์ที่แปลกใหม่และสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยีให้บริการด้านการรับสมัครและการชำระเงิน การตัดสินใจผลการแข่งขันด้วยระบบชีพ การใช้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาส่งเสริมแคมป์ความรู้แก่นักกีฬา เป็นต้น

5) การท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้ให้ความสำคัญในประเด็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการประกอบกิจกรรมดานการท่องเที่ยว เช่น มีการรณรงค์ให้ใช้แก้วน้ำใบเดียวตลอดงาน ส่งเสริมการลดใช้พลังงานและการปลูกจิตสำนึกด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการผสมผสานสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเอาไว้กับการเล่นกีฬาเพื่อสร้างความรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การปั่นไปปลูกป่า การวิ่งข้างคลื่น การวิ่งตามเส้นทางผ่านภูเขาแม่น้ำ เป็นต้น

6) การท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินงาน เช่น การสื่อสารภาพลักษณ์กิจกรรม เส้นทางการแข่งขัน กิจกรรมเสริมความสนุกอื่นๆ เช่น กองเชียร์ เอ็กซ์โป รวมทั้งการสร้างกิจกรรมในชุมชนบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและกระจายรายได้สู่ชุมชน

จากที่กล่าวมาจึงสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของเมืองกีฬา มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เกิดการกระจาย รายได้ และยั่งยืน

3. แนวคิดเกี่ยวกับประเทศไทย 4.0 และการท่องเที่ยว 4.0

แนวคิด“ประเทศไทย 4.0” เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรุนแรงในศตวรรษที่ 21 ได้

สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2559) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ผู้มีหน้าที่ดำเนินการตามนโยบายของนายกรัฐมนตรี กล่าวถึง แนวคิดประเทศไทย 4.0 ว่า สำหรับประเทศไทยเอง ณ ขณะนี้ยังติดอยู่ใน “กับดักประเทศรายได้ปานกลาง” จะเห็นได้จากในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา ในช่วงระยะแรก (พ.ศ.2500-2536) เศรษฐกิจไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ 7-8% ต่อปี อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะถัดมา (พ.ศ.2537-ปัจจุบัน) เศรษฐกิจไทยเริ่มมีการเติบโตในระดับเพียง 3-4% ต่อปีเท่านั้น ประเทศไทยจึงมีอยู่แค่ 2 ทางเลือก หากปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจได้สำเร็จประเทศไทยจะกลายเป็น “ประเทศที่มีรายได้ที่สูง” แต่หากทำไม่สำเร็จก้าวข้ามกับดักนี้ไปไม่ได้ ประเทศไทยก็จะตกอยู่ในภาวะที่เรียกกันว่า “ทศวรรษแห่งความว่างเปล่า” ไปอีกยาวนาน ย้อนหลังไปในอดีต ประเทศไทยมีการปรับโมเดลเศรษฐกิจอยู่หลายครั้ง เริ่มจาก “โมเดลประเทศไทย 1.0” ที่เน้นภาคการเกษตร ไปสู่

- 3) กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบ อิเล็กทรอนิกส์ ควบคุม (Smart Devices, Robotics & Mechatronics)
- 4) กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว (Digital, IoT, Artificial Intelligence & Embedded Technology)
- 5) กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง (Creative, Culture & High Value Services) ทั้ง 5 กลุ่ม เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมายจะเป็นแพลตฟอร์มในการ สร้าง “New Startups” ต่างๆ ได้ มากมาย เช่น เทคโนโลยีการเกษตร (Agritech) และเทคโนโลยี อาหาร (Foodtech) “ประเทศไทย 4.0” จึงเป็นการชักจูงเชื่อมโยงเทคโนโลยีหลักที่ต้นน้ำ เพื่อสร้างความ แข็งแกร่งให้กับอุตสาหกรรมเป้าหมายที่อยู่กลางน้ำ และ Startups ต่างๆ ที่อยู่ปลายน้ำ โดยใช้ พลัง “ประชารัฐ” ในการขับเคลื่อน ผู้มีส่วนร่วมหลักจะประกอบด้วยภาคเอกชน ภาคการเงิน การ ธนาคาร มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยต่างๆ โดยเน้นตามความถนัดและจุดเด่นของแต่ละองค์กรและมี ภาครัฐ เป็นตัวสนับสนุน

บทสรุปกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาประเทศ ภายใต้ “ประเทศไทย 4.0” มี3 ประเด็นที่ สำคัญ ดังนี้

- 1) เป็นจุดเริ่มต้นของยุทธศาสตร์ชาติ20 ปี ในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม
- 2) เป็น “Reform in Action” ที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการ วิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆ กัน
- 3) เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” โดยเป็นประชารัฐที่ผนึก กำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรระดับโลก ภายใต้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของการ “รู้จักเติม รู้จักพอ และรู้จักปัน”

การท่องเที่ยว 4.0

จากแนวคิดประเทศไทย 4.0 เชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยว 4.0 ตามที่รัฐบาลได้วางแผนขับเคลื่อน เศรษฐกิจเพื่อหลุดพ้นกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปสู่รายได้สูง ส่งผลให้เครื่องจักรสำคัญคือ ท่องเที่ยวซึ่งสร้างรายได้สัดส่วนราว 20.6% (สภาวะการเดินทางและท่องเที่ยวโลก) ต้องเร่งวางกลยุทธ์ เพื่อรับการเปลี่ยนแปลง ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกล่าวว่าการท่องเที่ยวจัดเป็น อุตสาหกรรมที่ตอบโจทย์ 4.0 ที่สุดในแง่การสร้างรายได้สูงและสามารถกระจายตัวได้ แต่ในมิติที่ สำคัญกว่าคือ แม้จะช่วยเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ แต่ยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศด้าน วัฒนธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนให้คุณค่ากับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติไว้ได้หากมีการเตรียมวางแผนเชิงโครงสร้างรับมือการเติบโตไว้ตั้งแต่วันนี้ ภายใต้นโยบาย

ประเทศไทย 4.0 การท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องมุ่งเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ นำระบบดิจิทัลและเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อบริหารจัดการข้อมูลการท่องเที่ยว เตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ท่องเที่ยวที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นในอนาคตอย่างมีศักยภาพก้าวไปสู่การเป็น ผู้นำด้านการท่องเที่ยวของทั้งระดับภูมิภาคและระดับโลก ทั้งนี้ การดำเนินการของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อรองรับการท่องเที่ยว 4.0 นั้นได้เร่งปรับเปลี่ยนการดำเนินงานใน 5 ด้าน ประกอบด้วย

1) เพิ่มประสิทธิผลการดำเนินงานด้วยระบบเทคโนโลยี ด้วยการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของประเทศหรือระบบ Tourism Intelligence Center (TIC) เน้นเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยวไทยจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการใช้ข้อมูลจากระบบในการบริหารจัดการข้อมูลการวางแผนและการจัดทำนโยบายพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศให้มีประสิทธิภาพก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ สนับสนุนการวางแผนเชิงรุกรวมทั้งระบบ TIC ยังเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลประเภทงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้แก่ประชาชนผู้ที่สนใจทั่วไปอีกด้วย

2) สร้างการบูรณาการกับทุกภาคส่วน ด้วยระบบดิจิทัลเพื่อการท่องเที่ยวหรือ Digital Tourism เพื่อช่วยยกระดับประสบการณ์นักท่องเที่ยวและสร้างความมั่นใจให้นักท่องเที่ยวเป็นช่องทางเพื่ออำนวยความสะดวกให้บริการข้อมูลด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมีมาตรฐานและมีความน่าเชื่อถือและช่องทางการเข้าถึงข้อมูลของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ผู้ประกอบการด้านที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ เพื่อเพิ่มความมั่นใจตลอดการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศให้แก่นักท่องเที่ยวระบบ Digital Tourism ยังสามารถเป็นช่องทางช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยตรงเพื่ออำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยได้อีกด้วย

3) ปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงานภายในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาด้วยการลดความซ้ำซ้อน ของ กระบวนการงาน (Improve Process) ด้วยระบบ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-Document) เพิ่มความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรดิจิทัลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

4) ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานเพื่อมุ่งสู่การบริการที่มีคุณภาพ โดยคำนึงถึงลูกค้าเป็นศูนย์กลาง

5) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อมุ่งสู่การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ พัฒนาทุนมนุษย์สู่ยุคการท่องเที่ยวเชิงดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบในอนาคต

ที่กล่าวมานี้คือแผนดำเนินการที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเตรียมขับเคลื่อนการดำเนินงาน บูรณาการการทำงานเข้ากับระบบดิจิทัล เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการข้อมูลและงานบริการ เพิ่มประสิทธิภาพด้านการท่องเที่ยว เพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจ น ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

โดยสรุป แนวคิดการพัฒนาประเทศไทยภายใต้ประเทศไทย 4.0 เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มีความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์ของรัฐบาล เป็นรูปแบบที่มีการผลักดันให้มีการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆ กัน เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิดประชารัฐที่เป็นการรวมพลังของพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากร ทุกระดับ จากแนวคิดประเทศไทย 4.0 เชื่อมโยงสู่แนวคิดการท่องเที่ยว 4.0 ที่เล็งเห็นว่าการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น ผสมกับการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการข้อมูลให้มีความสะดวกรวดเร็วเพื่อตอบสนองพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ทั้งสองแนวคิดที่กล่าวมาจึงสอดคล้องเชื่อมโยงกับแนวทางของการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เนื่องจากปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงกีฬาถือเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจให้กับชุมชนและประชาชน สามารถพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมของชาวบ้านในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืนด้วยอัตลักษณ์และความร่วมมือของคนในชุมชน เป็นการผสมผสานระหว่างการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยในด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ การประสานงาน การให้บริการด้วยระบบออนไลน์ ระบบปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการแข่งขันต่างๆ ที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินงานเพื่อออกแบบให้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่สร้างสรรค์ตอบสนองพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ต้องการสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ อยู่เสมอ และสามารถสร้างความมั่นคงทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้ จึงสรุปได้ว่าแนวคิดประเทศไทย 4.0 การท่องเที่ยว 4.0 และการท่องเที่ยวเชิงกีฬามีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและมีเป้าหมายร่วมกัน

4. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์เพื่อสร้างความผ่อนคลาย ความสุข ในสถานที่ต่างๆ Goeldner and Ritchie (2006 : 16) กล่าวว่าการเดินทางท่องเที่ยวเป็นการกระทำและกิจกรรมของมนุษย์ที่เดินทางจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่งซึ่งอยู่ภายนอกชุมชนของพวกเขา โดยมีวัตถุประสงค์ได้ก็ตามยกเว้นการเดินทางออกไปทำงานประจำทุกวัน สอดคล้องกับ Gee Makens and Choy (1997 : 4) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางออกจากบ้านและเดินทาง เพื่อไปอาศัยยังที่อื่นด้วยความสมัครใจ ทำให้นักท่องเที่ยวมีความเพลิดเพลิน สนุกสนาน นอกจากนี้ Coltman (1989 : 3) กล่าวว่า การท่องเที่ยวคือรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ให้บริการ การท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐบาลในท้องถิ่นและประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยง สัมพันธ์กัน โดยความเกี่ยวข้องขององค์ประกอบทั้ง 4 ที่กล่าวมาต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ McIntosh and Goelder (1984 : 132 -

135) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบที่รวมเอาปรากฏการณ์ต่างๆ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ดำเนินธุรกิจ ประเทศเจ้าภาพ ประชาชน และบริการต่างๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เชื่อมโยงเกี่ยวพันกับกิจกรรมหรือส่งถึงความพึงพอใจด้วยการต้อนรับที่อบอุ่นแก่นักท่องเที่ยว สำหรับ Pond (1993 : 35) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวคือกิจกรรมที่มุ่งเน้นการให้บริการและอำนวยความสะดวก สร้างความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยว

สำหรับนักวิชาการของไทยได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ดังนี้ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2548) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมิได้หมายถึงเฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิง เริงรมย์ดังที่ส่วนมากเข้าใจกันแต่เป็นการเดินทางเพื่อการประชุม สัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อเล่นกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องกันนับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น นรินทร์ สังข์รักษา (2559) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนันทนาการจากที่อยู่อาศัยปกติ ไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว และเป็นการเดินทางไปด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เพื่อการหารายได้หรือการประกอบอาชีพ ส่วน บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2556) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางแบบชั่วคราวด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่การบังคับหรือการว่าจ้าง แต่เพื่อวัตถุประสงค์ด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนาน การศึกษา ศาสนา กีฬา เยี่ยมเยียนมิตร ติดต่อธุรกิจ การประชุมสัมมนา เป็นต้น สอดคล้องกับ พรพิมล ศรีธเรศ (2551) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางชั่วคราวจากถิ่นที่อยู่ปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ มิใช่การเดินทางเพื่อหารายได้หรือประกอบอาชีพ และใช้เวลาสั้นที่สุดคือ 24 ชั่วโมง นิสิต ชัชกุล (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง นับตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปยังจุดหมายปลายทางและจะต้องมีกิจกรรม 3 เรื่องนี้เป็นอย่างน้อย คือ การเดินทาง การพักผ่อน และการรับประทานอาหาร

จากความหมายของการท่องเที่ยวที่กล่าวมาจึงสามารถระบุถึงลักษณะของการท่องเที่ยวได้ ดังที่ปรีชา แดงโรจน์ (2544 : 29-30) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขเกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ คือ 1) ต้องมีการเดินทาง 2) ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน 3) ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง นอกจากนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2537 : 3) ได้อธิบายถึงลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นสากล 3 ประการ คือ (1) การเดินทางจากที่อยู่อาศัยตามปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (2) การเดินทางด้วยความ สมัครใจ ไม่ใช่ถูกบังคับ (3) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพหรือ หารายได้

จากคำนิยามและลักษณะของการท่องเที่ยวที่ได้แสดงมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปความหมายของการท่องเที่ยวได้ดังนี้ การท่องเที่ยวคือการเดินทางด้วยความสมัครใจจากสถานที่อยู่

อาศัยปกติไปยังสถานที่อื่นๆ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ ทั้งการเดินทางภายในและภายนอกประเทศ การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงหลายองค์ประกอบเข้าด้วยกัน ทั้งที่เป็นตัวบุคคล ได้แก่ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจ ประชาชนในพื้นที่ รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่สร้างความรู้ ความสุข ความสนุกสนาน และความบันเทิงใจได้ โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่ไปเยือนนั้นจะมีอัตลักษณ์พิเศษสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดความต้องการแก่นักท่องเที่ยวให้ไปเยี่ยมชมเยือน จนเกิดการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ

สำหรับองค์ประกอบด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ หลักการ Model 6A's ของ Buhalis ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attractions) 2) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 4) โปรแกรมการท่องเที่ยว (Available package) 5) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และ 6) การบริการเสริม (Ancillary service) (Buhalis, 2000) มีรายละเอียดดังนี้

1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attractions) ถือเป็นองค์ประกอบหลักในสถานที่ท่องเที่ยว เพราะแหล่งท่องเที่ยวต้องสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมได้ ซึ่งสิ่งดึงดูดใจย่อมแตกต่างกันไปตามประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว

2) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) เป็นองค์ประกอบที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นปัจจัยในการตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เส้นทางคมนาคมขนส่งที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความจำเป็นตลอดจนต้องสามารถเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณใกล้เคียงได้ หากมีความสะดวกในการเดินทางก็จะยิ่งเพิ่มความประทับใจได้มาก

3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีไว้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้ได้รับความสุข ความสบายใจ ความประทับใจ อยากรใช้เวลาในการท่องเที่ยวนานขึ้น เช่น ที่พัก ร้านอาหาร โทรศัพท์ แผนที่ ร้านขายของ เป็นต้น

4) โปรแกรมการท่องเที่ยว (Available package) เป็นการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูปสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกสบาย อาจเป็นการเตรียมการโดยเจ้าของรีสอร์ท หรือหน่วยงานภาครัฐที่อาจจัดโปรโมชั่นเสริมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

5) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) คือ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถกระทำได้ตามความถนัดและความสนใจในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมทางน้ำ กิจกรรมผจญภัยเหมาะสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบความท้าทายต้องการความแปลกใหม่ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการให้คำแนะนำดูแลเพื่อความปลอดภัยในเบื้องต้น เช่น การกระโดดร่ม ปีนหน้าผา ไรยตัว ล่องแก่ง เป็นต้น แต่สำหรับนักท่องเที่ยวที่รักสุขภาพกิจกรรมที่

นิยมมากคือ การทำสปา ขัดผิว รวมถึงกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การดูนก ส่องสัตว์ ท่องเที่ยวชมประเพณีวัฒนธรรมและอื่นๆ

6) การบริการเสริม (Ancillary service) หมายถึง การบริการที่นอกเหนือจากการบริการ ชั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ธนาคาร ไปรษณีย์ โรงพยาบาล ร้านอินเทอร์เน็ต โดยปกติ บริการเหล่านี้ภาครัฐจะเป็นผู้จัดหาและพัฒนาเพื่อบริการแก่ประชาชนของตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นผลพลอยได้ของนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ Dickman (1996) และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541) เสนอว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องมีลักษณะสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1) ความดึงดูดใจ (Attraction) นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุดของการเดินทาง เพราะเป็นจุดดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวอาจเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น หาดทราย ทะเล ภูเขา ป่าไม้ที่สวยงาม แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาท วัด วัง เมืองโบราณ หรือการท่องเที่ยวชนบทเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้าน เรียนรู้ถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ตลาดน้ำ หรือการมีลักษณะของกิจกรรมเหตุการณ์เฉพาะสำคัญๆ เช่น งานประเพณีของท้องถิ่น การจัดขบวนบุปผาชาติ การแห่เทียนเล่นไฟ การแสดงแสงสีเสียง เป็นต้น โดยสถานที่ดังกล่าวก่อให้เกิดความบันเทิงใจและมีเสน่ห์เฉพาะตัว นอกจากนี้ ราคาค่าเข้าชมทรัพยากรการท่องเที่ยวก็มีส่วนดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชมด้วย

2) ความสามารถในการเข้าถึงได้ง่าย (Accessibility) ได้แก่ การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เช่น ระบบคมนาคม สนามบิน ตลอดจนบริการด้านอุตสาหกรรมขนส่ง เช่น การขนส่งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ ซึ่งเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทาง (Destination) หรือแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) ได้อย่างปลอดภัยความสะดวกสบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถเข้าถึง และเข้า-ออก ได้อย่างสะดวก เช่น ถนนสะพาน ที่จอดรถ ตลอดจนทำเส้นทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกันเพราะถ้าขาดเส้นทางคมนาคมที่ดีแล้วแม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวจะมีคุณค่าเพียงใดก็ตามก็ย่อมไร้ความหมาย

3) บริการอำนวยความสะดวก (Ancillary Service) แหล่งท่องเที่ยวควรมีการต้อนรับอย่างเป็นมิตรจากเจ้าของพื้นที่ เป็นการสร้างความสุขความประทับใจด้วยการแสดงไมตรีจิตซึ่งสามารถกระทำได้ 2 ลักษณะคือ การให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นด้วยการส่งยิ้ม พุดคุย ทักทาย ให้บริการเล็กน้อย และ การให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวในยามที่ประสบปัญหา ด้วยการให้ข้อมูล ให้คำแนะนำ ตักเตือน

4) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ต้องมีไว้เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้ได้รับความสุข ความสะดวกสบาย และความประทับใจ สิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญ ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการเข้า-ออก เมือง ถือเป็นประตูแรกที่นักท่องเที่ยว

ผ่านเข้ามาในประเทศ ได้แก่ การตรวจหนังสือเดินทาง การขนถ่ายกระเป๋าเดินทาง เป็นต้น ลำดับต่อมาคือสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ และสุดท้าย คือสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทความปลอดภัย ทั้งความปลอดภัยทางร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

5) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในยุคปัจจุบัน เพราะการท่องเที่ยวไม่ได้หมายถึงเพียงแค่การเดินทางไปชมโบราณสถาน อนุสาวรีย์ ความงดงามของธรรมชาติเท่านั้น แต่เป็นการที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเดินป่าเพื่อศึกษาระบบนิเวศเขตร้อน การล่องแก่งในแม่น้ำ การปีนหน้าผา การดำน้ำรูปแบบต่าง ๆ การพายเรือแคนู การตกปลาหมึกในทะเล ชีจักรยาน ว่ายน้ำ ส่องนก ตลอดจนการร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนเจ้าบ้าน เช่น การดำนา การเกี่ยวข้าว การทำอาหาร และการร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดนี้จะเป็นประสบการณ์ที่อยู่ในความทรงจำของนักท่องเที่ยวและมักก่อให้เกิดการกระจายรายได้แก่ชุมชน

6) ที่พักแรม (Accommodation) เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการค้างคืน ได้แก่ ที่พักประเภทต่างๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ ที่พักแรมประเภทต่าง ๆ จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับแตกต่างกัน กำหนดราคาและบริการในระดับต่างกัน ได้แก่ ภัตตาคาร สระว่ายน้ำ ฟิตเนสเซ็นเตอร์ ซาวน่า และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

องค์การท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nation World Tourism Organization : UNWTO) ได้จำแนกรูปแบบการท่องเที่ยว ตามลักษณะ ของแหล่งท่องเที่ยว เป็น 3 รูปแบบ (Goeldner and Ritchies, 2006) ดังนี้

1) การท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ (Natural based Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปตามแหล่งธรรมชาติที่สวยงาม ซึ่งได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geotourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) หรือ การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism)

2) การท่องเที่ยวตามแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปตามแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ การท่องเที่ยวทางแหล่งประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หรือการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบทหรือชุมชน (Rural Tourism / Village Tourism)

3) การท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) หมายถึง ลักษณะการท่องเที่ยวตามความสนใจเฉพาะของนักท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-meditation Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่ม

ชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (Ethnic Tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (Home stay & Farm Stay) การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long Stay) การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive Travel) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม และการท่องเที่ยวแบบผสมผสาน

นอกจากรูปแบบการท่องเที่ยวที่องค์การท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติได้ให้ไว้แล้วนั้น ยังสามารถจัดประเภทของกิจกรรมการท่องเที่ยวตามที่สำนักงานสถิติ เศรษฐกิจและสังคม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้เป็น 8 ประเภท แยกตามกิจกรรม ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมเพื่อการดูแล รักษา สุขภาพเป็นกิจกรรมเป้าหมายของการท่องเที่ยว หรือเพื่อการพักผ่อน รวมถึงการเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพ ทั้งร่างกายและจิตใจ ให้ได้ความสุข ประทับใจเพิ่มพูนความรู้ในการรักษาคุณค่าของคุณภาพชีวิตที่ดี กิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะหลัก ๆ คือ (1) การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ เช่น การผ่าตัดเสริมความงามหรือ ท ศัลยกรรมพลาสติกการลดน้ำหนัก การตรวจสุขภาพเบื้องต้น การทำฟัน และรักษาสุขภาพฟัน การทำ เลสิก การเข้าคอร์สทำ D-tox หรือการล้าง พิษในร่างกาย (2) การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ เช่น การนวดแผนไทย การอบ/ประคบสมุนไพร การอาบน้ำแร่/สปา

2) การท่องเที่ยวเชิง นิเวศและผจญภัย หมายถึงการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม มีความใส่ใจ มีจิต อนุรักษ์ โดยครอบคลุมการท่องเที่ยวในสถานที่ธรรมชาติการแสวงหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ท้าทายโดยเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของ คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวสร้างความเข้าใจระหว่างกัน และอนุรักษ์ ธรรมชาติให้ยั่งยืนไปพร้อมกับการท ากิจกรรมท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึก โดยประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

(1) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การส่องสัตว์ การดูนก การชมผีเสื้อ การนั่งช้าง

(2) การท่องเที่ยวเชิงผจญ ภัย เช่น การปีนผา ปีนเขา โรยตัวจากน้ำตก การปีนจักรยาน การล่องแก่ง การพายเรือแคนู เรือคายัค การเที่ยวถ้ำ

(3) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ และผจญภัย เช่น การเดินป่า การดำน้ำ

3) การท่องเที่ยวเชิง เกษตร หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ในการศึกษา หรือสร้างความ เพลิดเพลินในพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม สวนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์ม ปศุสัตว์ และสัตว์ เลี้ยง แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆ สถานที่ราชการ ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีการผลิตทาง เกษตรที่ทันสมัย ฯลฯ เพื่อชื่นชมความสวยงามและได้สัมผัสกับวิถีชีวิต ความ เป็นอยู่ของชาวชนบทชนบทรรมนิยม วัฒนธรรม ประเพณี โดย ครอบคลุมกิจกรรม เช่น การชมไร่ นา ต่างๆ การชมสวนผลไม้การชมสวน ดอกไม้ กล้วยไม้ การชมหมู่บ้านไม้ประดับ การชมกระบวนการ ผลิตไบชา การชมฟาร์ม ปศุสัตว์ การชมแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ

4) การท่องเที่ยวเชิง กีฬา หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัด ความสนใจ ใน ประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สนุกเกอร์ กระดานโต้คลื่น สกีนํ้า เป็นต้น ให้ได้รับความเพลิดเพลินความสนุกสนานตื่นเต้น ได้รับ ประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชน ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

5) การท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมหมายถึง การท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ในการชื่นชม ศึกษา สิ่ง que แสดงถึง ความเป็นวัฒนธรรมประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต ศิลปะในแขนงต่างๆ และ สิ่งอื่นๆ ที่ แสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุค สมัย หรือมีความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นศิลปวัฒนธรรม ประเพณี

6) การท่องเที่ยวเชิง ศาสนา หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางไปสักการะ สถานที่สำคัญทางศาสนา หรือ ศาสนสถาน เพื่อเยี่ยมชมการบูชาสิ่ง ศักดิ์สิทธิ์ นมัสการ เกจิอาจารย์ รวมไปถึงกิจกรรมด้านศาสนา เช่น การนั่ง วิปัสสนากรรมฐาน

7) การท่องเที่ยวทาง เรือ หมายถึง การท่องเที่ยวโดยมีเรือเป็นพาหนะเดินทางด้วยระดับ ความเร็วที่ ไม่มากนักไปตามเส้นทางน้ำที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม มีวัตถุประสงค์ เพื่อ การพักผ่อนและความเพลิดเพลินจากการเดินทาง เช่น การล่องเรือเพื่อ รับประทานอาหาร การล่องเรือสำราญที่มี บริการที่พักผ่อนเรืออย่างครบ วงจรหรือ การล่องเรือเพื่อชมการแสดงต่าง ๆ การล่องเรือเพื่อชมวิถีชีวิต และวัฒนธรรมท้องถิ่นต่างๆ และการล่องเรือเพื่อชมความงามของ ธรรมชาติ เป็นต้น

ปัจจุบันการท่องเที่ยวต้องปรับเปลี่ยนตามความต้องการหรือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทำให้ มีรูปแบบการท่องเที่ยวแนวคิดใหม่ขึ้นมา เช่น Green tourism เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติ หรือช่วยลดภาวะโลกร้อน เช่น การท่องเที่ยวแบบ Low carbon หรือ War tourism ที่นักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสกับอดีตในสมัยสงคราม เช่น การท่องเที่ยวสะพานข้ามแม่น้ำ แคว จังหวัดกาญจนบุรี หรือ Volunteer tourism ที่นักท่องเที่ยวเป็นอาสาสมัครมาช่วยทำกิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์ในสถานที่และเดินทางท่องเที่ยวต่อ เช่น อาสาสมัครช่วยงาน สีนามิในประเทศไทย เป็นต้น (Mc In tosh & Goeldner, 2002 : 25-27; วาริชต์ มัชฌิมบุรุษ, 2552 : 29-34) นอกจากนี้ ปิรันธ ชินโชติ และ ชีระวัฒน์ จันทิก (2559) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของสวนผึ้ง โดยผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยคือผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้งเป็นการสร้างหรือการเพิ่มมูลค่าให้แก่ ทรัพยากรที่เรามีอยู่ให้สูงที่สุดไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติหรือวัฒนธรรมสามารถนำมาสร้าง นวัตกรรมสร้างสรรค์ออกมาเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวใหม่ๆ โดยความร่วมมือจากทั้งผู้ประกอบการ และชุมชนที่สร้างการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้เพิ่มทักษะให้แก่

นักท่องเที่ยวได้ องค์ประกอบของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง ใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Destination), ผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์ (Creative Entrepreneur), ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Locals), กิจกรรม หรือ สินค้า เชิงสร้างสรรค์ (Creative Activities & Products) และการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ (Creative Communication) เป็นต้น

5. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความสนใจของนักท่องเที่ยวส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากกระแสการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554 : 28) แนวโน้มการ เข้าร่วมมหกรรมกีฬาต่างๆ มีอัตราสูงขึ้นในทุกระดับของสังคม มีการขยายตัวของสังคมที่กว้างขึ้นใน ทุกกลุ่มอายุ การเดินทางท่องเที่ยววันหยุดของกลุ่มเยาวชนมีเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งการเดินทางแบบ ในช่วงวันหยุดสั้นๆ (Short breaks) มีสูงมากขึ้น ทั้งนักท่องเที่ยวแบบ active คือนักท่องเที่ยวที่มี ส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬา และนักท่องเที่ยวแบบ passive คือนักท่องเที่ยวที่เป็นเพียงผู้ชมกีฬา (ไศรยา หอมชื่นและฐานิช ลิ้มตระกูล, 2555 : 5) เมื่อก้าวถึงการท่องเที่ยวเชิงกีฬามีกลุ่มนักวิชาการได้ให้ ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาไว้ดังนี้

Turco D. M., Riley. R., Swart, K. (2002 : 3) กล่าว ว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬา หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อมีส่วนร่วมไปกับกิจกรรมกีฬาที่ได้กำหนดไว้ ทั้งการมีส่วนร่วมเพื่อการแข่งขัน ความบันเทิง เพื่อการศึกษา หรือเพื่อพักผ่อนและนันทนาการ

Hinch and Higham (2005) เสนอว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬา หมายถึง การเดินทางที่มีกีฬาเป็นหลัก (Sport-based travel) โดยเดินทางออกไปจากสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ในระยะเวลาที่จำกัด มีกิจกรรมกีฬาเป็นตัวกำหนดไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬา การเล่น หรือการเข้าร่วมเพื่อออกกำลังกาย

Saayman (2002) อธิบายว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาควรพิจารณาจากแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทางที่มีกิจกรรมทางกายเป็นแรงดึงดูดใจในการเดินทางท่องเที่ยวครอบคลุมทั้งในส่วนของนักท่องเที่ยวที่เป็นทั้งนักกีฬาและผู้ชม การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นการเดินทาง ไปยังจุดหมายปลายทางโดยมีชนิดกีฬาหรือกิจกรรมทางกายที่ต้องใช้ทักษะ มีกฎกติกาวิธีการเล่นเป็นแม่เหล็กในการดึงดูดใจ อธิบายในมุมมองของธุรกิจท่องเที่ยวและกีฬาผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ชมกีฬาคือนักท่องเที่ยว ส่วนชนิดกีฬาหรือกิจกรรมกีฬาคือผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ชุมชนสถานที่หรือเมืองที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเชิงกีฬาเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว การดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังเมืองหรือแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นการผสมผสานระหว่างผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

ซึ่งหมายถึง ชนิดกีฬา ประสบการณ์ การบริการตลอดจนทรัพยากรอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงกีฬาจึงเป็นปรากฏการณ์ทางการท่องเที่ยวที่ผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวกับกีฬา

McIntosh and Goeldner (2002, : 25-30) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาตามความถนัดและความสนใจในกีฬาประเภทต่าง ๆ เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สนุกเกอร์ กระดานโต้คลื่น และสกีน้ำ เป็นต้น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ความสนุกสนาน ตื่นเต้น ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น ทำให้ชีวิตมีคุณค่าเพิ่มขึ้น รวมถึงการมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนี้ ไครยา หอมซิ่น (2551 : 4) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาว่ามีลักษณะที่หลากหลาย ดังนี้

- 1) การเดินทางที่ไม่ใช่เหตุผลเพื่อธุรกิจ แต่เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมหรือสังเกตการณ์ในสถานที่ที่อยู่ห่างไกลจากที่อยู่อาศัยปกติ
- 2) เป็นรูปแบบของพฤติกรรมการพักผ่อนของประชาชน เช่น การใช้เวลาในช่วงวันหยุดเดินทางไปในสถานที่ที่มีความดึงดูดทางธรรมชาติ และอีกส่วนคือมีกิจกรรมทางกีฬาและสิ่งอำนวยความสะดวกกลางแจ้งเป็นจุดสนใจ
- 3) เป็นการใช้เวลาในช่วงวันหยุดพักผ่อนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกีฬาไม่ว่าจะเป็นการเข้าชมหรือการแข่งขัน
- 4) การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจนอกพื้นที่อยู่อาศัยปกติเพื่อเข้าร่วมหรือเข้าชมกิจกรรมทางกายภาพ หรือเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางกายภาพหรือกีฬา
- 5) การเข้าไปร่วมกับกิจกรรมกีฬาทุกประเภททั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อเหตุผลในเชิงธุรกิจและไม่เชิงธุรกิจที่จำเป็นต้องออกเดินทางจากบ้านและที่ทำงานปกติ
- 6) ผู้เยี่ยมชมเยือนชั่วคราวที่มีการพำนักอย่างน้อย 24 ชั่วโมงในพื้นที่ที่มีการแข่งขันกีฬา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการเข้าร่วมมหกรรมกีฬา ส่วนสถานที่เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจรองลงไป
- 7) บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬา หรือกีฬาเพื่อนันทนาการไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือโดยอ้อม

Kurtzman and Zauhar (1997) จำแนกประเภทการท่องเที่ยวเชิงกีฬาออกเป็น 5 กลุ่ม โดยแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างแรงจูงใจ ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และองค์ประกอบเชิงพื้นที่ซึ่งมีผลต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ดังนี้

- 1) กิจกรรมเชิงกีฬา (Sport Event) เป็นกิจกรรมการแข่งขันเกี่ยวข้องกับกีฬาที่มีการวางแผนจัดขึ้นในช่วงเวลาใดหนึ่ง สามารถจำแนกได้หลากหลายตามระดับความสำคัญ เวลา และสถานที่ ในการจัดกิจกรรม คุณลักษณะของกิจกรรมที่จัดขึ้นในมุมมองของการจำแนกตามระดับ

ความสำคัญกิจกรรมเชิงกีฬาจัดขึ้นตั้งแต่ระดับชุมชน จังหวัด ภูมิภาค ประเทศ ทวีป นานาชาติ และระดับโลก ในด้านเวลาและสถานที่กิจกรรมเชิงกีฬาสามารถเลือกจัดยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่งอย่างเป็นทางการถาวรตลอดไปหรือเป็นการชั่วคราวก็ได้ ในลักษณะของกิจกรรมจะจัดในรูปแบบของมือสมัครเล่นหรือจัดเฉพาะระดับมืออาชีพได้ตามความเหมาะสม กิจกรรมเชิงกีฬาสามารถสร้างความดึงดูดใจจากสื่อมวลชน ผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬา ผู้ฝึกสอน บุคคลทั่วไป นอกจากนี้ กิจกรรมเชิงกีฬายังสามารถผสมผสานกับเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อสร้างความโดดเด่นให้กับกิจกรรมได้ เช่น การจัดการแข่งขันเรือมังกรบนเกาะฮ่องกง ในทุกวันที่ 5 เดือน 5 ของทุกปี กิจกรรมเชิงกีฬายังหมายถึงมหกรรมกีฬาขนาดใหญ่ อาทิ กีฬาโอลิมปิก หรือกิจกรรมที่สามารถเข้าร่วมได้เฉพาะในกรณีได้รับเชิญ เช่น กีฬาลีก (League game) มาราธอน โบว์ลิง เป็นต้น

2) กีฬาในรีสอร์ท (Sport Resorts) เป็นการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่ผสมผสานกับการพักผ่อน มีสิ่งดึงดูดใจเป็นการเล่นกีฬาในรีสอร์ทพร้อมอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ตัวอย่างของกีฬาในรีสอร์ท ได้แก่ กอล์ฟ สกี พิตเนส ตกปลา ซ้ำมา เทนนิส ที่จัดขึ้นในรีสอร์ท รูปแบบของการจัดกิจกรรม เช่น การสอน การฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติ และการเข้าค่ายเตรียมความพร้อมสำหรับการแข่งขัน เป็นต้น

3) สถานที่และสิ่งดึงดูดใจที่เกี่ยวกับกีฬา (Sport Attractions) หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่อยู่ในพื้นที่ ชุมชน ภูมิภาค ประเทศ เป็นสิ่งดึงดูดใจในบริบทของพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางกาย (Physical Activities) ก่อให้เกิดพลังและสนับสนุนให้เกิดการเล่นกีฬาในลักษณะต่างๆที่หลากหลายรูปแบบ ดังนี้

3.1 สภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬาในพื้นที่ เช่น ศูนย์กีฬาครบวงจร สนามแข่งขัน สนามฟุตบอล (Stadiums) สนามกีฬากลางแจ้ง (Arenas) สนามกีฬาในร่ม (Domes) ที่ สามารถใช้จัดการแข่งขันกีฬาชนิดต่างๆ ได้ รวมถึงพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับกีฬา หรือสถานที่ที่เคยจัดกีฬา สำคัญๆ ในอดีต อาทิ สนามกีฬาโอลิมปิกเก่า สถานที่ตั้งสโมสรกีฬาที่มีชื่อเสียง บ้านพักนักกีฬาที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

3.2 สิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติ เช่น สวนสาธารณะ แม่น้ำ ภูเขา ลักษณะทางภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายในรูปแบบต่างๆ เช่น สกี ปีนหน้าผา ล่องแก่ง แข่งเรือ ล่องแพ เจ็ทสกี เป็นต้น

4) โปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อกีฬา (Sport Tour) การท่องเที่ยวเชิงกีฬาในกลุ่มนี้เป็นรูปแบบการจัดรายการนำเที่ยวเพื่อไปชมกิจกรรม เยือนสถานที่ ร่วมประชุม สัมมนา ฝึกอบรม ตลอดจนโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและผจญภัยไปในโอกาสต่างๆ เช่น การปั่นจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว ปีนเขา วิ่งเพื่อสุขภาพ และวิ่งมาราธอน หรือการพายเรือแคนูเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น นักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้มักจะเป็นผู้แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่จากแหล่งต้นกำเนิดของกีฬา โปรแกรมการท่องเที่ยวอาจครอบคลุมไปถึงการเดินทางเข้าร่วมแข่งขันหรือชมรายการกีฬาอาชีพ

ต่างๆ ที่จัดการแข่งขันแบบเป็นทางการและมีเงินรางวัล ทั้งแบบฤดูกาลและtournament กระจายไปในพื้นที่ต่างๆ ทั้งระดับภูมิภาคและระดับโลก

5) การท่องเที่ยวเชิงกีฬาทางน้ำ (Sport Cruises) การท่องเที่ยวของกลุ่มนี้ใช้เรือเป็นองค์ประกอบหลักในการท่องเที่ยว ทั้งเรือขนาดใหญ่ที่ใช้จัดกิจกรรมเชิงกีฬาแข่งขันบนเรือได้และเรือขนาดเล็กเช่นแข่งเรือใบเรือแคนู (Canoeing) เรือคายัค (Kayaking) รวมถึงการดำน้ำประเภทต่างๆ ดำน้ำแบบสกุบา (Scuba Diving) ดำแบบสนอร์คเกิล (Snorkle Diving) เป็นต้น

นอกจากนี้ Kurtzman and Zauhar (1997) ยังได้เสนอรูปแบบการท่องเที่ยวอื่นๆ และ แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงกีฬาที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ดังนี้

1) การท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ภายในพื้นที่ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสังคม (Social Tourism) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Culture Tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวแหล่งมรดก (Heritage Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ (Educational Tourism) การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Wilderness Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนสันทนาการ (Leisure Tourism) รวมถึงงานประเพณีอื่นๆ สามารถนำมาเชื่อมโยงบูรณาการกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้อย่างหลากหลาย แตกต่างไปตามอัตลักษณ์และต้นทุนทางสังคมในแต่ละพื้นที่

2) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงกีฬาและรูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงกีฬา เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวเชิงกีฬามีความหลากหลายทั้งที่เป็นนักกีฬาและเป็นผู้ชม ดังนั้นแรงจูงใจจึงมีความแตกต่างกันออกไป นักท่องเที่ยวบางคนเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาศักยภาพของตัวเองเพื่อชัยชนะหรือเพื่อการแข่งขัน โดยรูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงกีฬาอาจจะเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ (Participate in Unorganized Sport) เป็นกิจกรรมกีฬาที่นัดหมายกันไปเป็นกลุ่ม ไม่มีการรับรองควบคุมจากสถาบันภายนอก เช่น การเล่นสเก็ตบอร์ดในสวนสาธารณะ การเล่นฮอกกี้นบนถนน การวิ่ง การปั่นจักรยาน เป็นต้น และการมีส่วนร่วมที่เป็นทางการ (Participate in Organized Sport) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ควบคุมโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ เช่น การแข่งขันระดับอาชีพ (League) จะมีองค์กรสมาคมดูแลอย่างใกล้ชิด โดยสามารถแบ่งผู้มีส่วนร่วมเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสมัครเล่น (Amateur Sporting Events) เป็นการแข่งขันกีฬาที่นักกีฬาไม่ได้ค่าตอบแทนจากการแข่งขัน และกลุ่มระดับอาชีพ (Professional) เป็นการแข่งขันที่นักกีฬาได้ค่าตอบแทนจากการแข่งขันอาจเป็นเงินรางวัลหรือค่าจ้าง

อาจสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬา หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าร่วมและเยี่ยมชมกิจกรรมกีฬาและสถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกีฬา โดยนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาจะมีทั้งทางตรง (Active) และทางอ้อม (Passive) นักท่องเที่ยวทางตรงจะเดินทางมาเพื่อเล่น

แข่งขันกีฬา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมในระหว่างวันหยุดตามความถนัดความสนใจ กิจกรรมกีฬาเหล่านั้น ได้แก่ กอล์ฟ เทนนิส ปั่นจักรยาน เป็นต้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวทางอ้อมจะเป็นส่วนของการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับกีฬา สนามแข่งขันที่มีชื่อเสียง เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินความสนุกสนาน ตื่นเต้น ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬามีทั้งเพื่อต้องการเข้าร่วมกิจกรรมและเพื่อเยี่ยมชม โดยบทบาทของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาจะขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว จึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นการผสมกันระหว่างกีฬากับการท่องเที่ยวที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

6. นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการกีฬาของประเทศ

1. วาระการพัฒนาภายหลังปี 2558 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบการพัฒนาของสหประชาชาติสหประชาชาติ (United Nation: UN) ได้ริเริ่มกำหนดวาระการพัฒนาภายหลังปี 2558 ตามกระบวนทัศน์ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยประเด็นสำคัญของวาระการพัฒนาภายหลังปี 2558 คือ การจัดทำเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เพื่อทดแทนเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ที่สิ้นสุดลงเมื่อปี 2558 และสำหรับประเทศไทยโดยกระทรวงการต่างประเทศ ได้พิจารณาการหนดประเด็นที่ประเทศไทยมีบทบาทนำและสามารถผลักดันได้ในเวทีสหประชาชาติตามวาระการพัฒนา ภายหลังปี 2558 รวมทั้งการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการมุ่งเน้นใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ของสหประชาชาติ (United Nation: UN) ตามที่ประเทศไทยได้ร่วมทำความตกลงการพัฒนาการกีฬาของไทยควรยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลางและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยประชาชนทุกช่วงวัยและจากทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้าถึงการกีฬาได้ง่าย สะดวก และทั่วถึงทั้งประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ด้อยโอกาส และคนพิการ และมุ่งเน้นการใช้การกีฬาเพื่อบรรลุเป้าหมาย ด้านสุขภาพ ให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงและคุณภาพชีวิตที่ดีควบคู่กับการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ สร้างงาน และสร้างอาชีพแก่นักกีฬาและประชาชน ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน/ภาคประชาสังคม และนักวิชาการ เพื่อให้การกีฬาของไทยมีความมั่นคงและยั่งยืน

2. การพัฒนาการกีฬาในประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) การพัฒนาเพื่อการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน เกิดขึ้นภายใต้กฎบัตรอาเซียน ที่มีความมุ่งหวังให้เกิดความเป็นเอกภาพ “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม” ดังนั้นจำเป็นต้องพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในทุกมิติซึ่งการรวมตัวของ ประชาคมอาเซียนนับเป็นความท้าทายและโอกาสใหม่ของประเทศไทย เนื่องจากจะส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายอย่างเสรี ภาคสินค้าและบริการ รวมทั้งภาคแรงงานภายในภูมิภาค จึงทำให้ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

ดังกล่าว และเร่งพัฒนาศักยภาพของประชาชนภายในประเทศเพื่อให้มีความเข้มแข็งและสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงจากการรวมกลุ่มดังกล่าว ในขณะที่การพัฒนาการกีฬาเป็นการดำเนินการภายใต้เสาหลัก ที่เรียกว่า ประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน ที่มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพ ชีวิตของประชาชน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยการพัฒนาการกีฬามีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวทาง การพัฒนาตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในด้านการลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเข้าถึงการดูแลสุขภาพและส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีสุขภาพ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ และการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชนเพื่อสร้างอัตลักษณ์ในเชิงการกีฬา รวมถึงการใช้กีฬา เป็นกลไกในการลดช่องว่างทางการพัฒนา ด้วยการพัฒนาความร่วมมือทางด้านกีฬาในทุกมิติ การพัฒนาการกีฬาของไทยจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อเพิ่มศักยภาพ ด้วยการใช้อยู่ประโยชน์จากความได้เปรียบด้านที่ตั้งของประเทศในเชิงยุทธศาสตร์เพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาการกีฬาของอาเซียน ซึ่งจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงพัฒนาสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการกีฬา ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ให้เอื้อต่อการพัฒนาการกีฬาของภูมิภาคให้เกิดความเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายทรัพยากร เพื่อการพัฒนากีฬาอาทิจากการเคลื่อนย้ายของนักกีฬาและบุคลากรการกีฬาภายในภูมิภาคความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการเพิ่มศักยภาพและพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬา และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กีฬาของประเทศ และการพัฒนาการเจริญเติบโตของธุรกิจทางการกีฬา (Growth of the Sports Industry) ในประชาคมอาเซียน ดังนั้น การกีฬาเป็นกลไกที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงให้ภูมิภาคอาเซียน ในฐานะเป็นตัวกลางที่ดี ในการลดความเหลื่อมล้ำการสร้างสันติภาพและความสามัคคีควบคู่ไปกับการใช้การกีฬาและอุตสาหกรรม ที่เกี่ยวเนื่องกับการกีฬาเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคอาเซียนจากรายได้จากการกีฬาและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง อาทิ รายได้จากการชมการแข่งขัน รายได้จากการประกอบธุรกิจทางการกีฬา เช่น อุปกรณ์กีฬา ชุดกีฬา รองเท้ากีฬา เป็นต้น รายได้จากการให้บริการ ศูนย์กีฬารายได้จากลิขสิทธิ์การถ่ายทอดการแข่งขันกีฬารายได้จากธุรกิจสื่อทางการกีฬา จึงนับว่าเป็นความท้าทายและโอกาสใหม่ของประเทศไทย ที่จะใช้ประโยชน์จากการกีฬาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ควบคู่ไปกับการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงในภูมิภาคอาเซียน

3. ทิศทางการพัฒนาการกีฬาตามของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) จากการพัฒนาที่ผ่านมา พบว่าศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนไทยยังคงต่ำกว่าเป้าหมายและไม่สอดคล้องกับ ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้โดยเฉพาะประเด็นสุขภาพ พบว่าคนไทยส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรม และปัจจัยแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพ

จนทำให้ประชาชนเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non - Communicable Disease: NCD) ที่มากขึ้น เนื่องจากขาดการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายหนึ่งภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) คือ ควรคำนึงถึง “การพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยใช้ “คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” มุ่งสร้างคนไทยให้เป็นพลังสำคัญในการสร้างความมั่นคงของชาติเป็นกลจักรสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ โดยในมิติสังคม มุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัย และเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ มุ่งเน้นให้คนมีศักยภาพและการเรียนรู้มีความคิดสร้างสรรค์ ด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทั้งในภาคการผลิต และภาคบริการเพื่อก้าวสู่การหลุดพ้นจาก กับดักรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง ดังนั้น จึงควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาของไทยให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับวิสัยทัศน์ และทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฉบับที่ 12 โดยการมุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมการศึกษาของไทยอย่างครบวงจร เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ด้วยการสร้างความเข้มแข็งของการศึกษา พื้นฐานและมวลชน โดยพัฒนารูปแบบการออกกำลังกายและโภชนาการที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัยและปรับสภาพแวดล้อม ด้านการศึกษาที่เอื้อต่อการส่งเสริมการมีสุขภาพที่ดีของคนไทยทุกคน การพัฒนาการศึกษาเพื่อการอาชีพและความเป็นเลิศ และการส่งเสริมการสร้างรายได้จากการศึกษาเพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนปรับโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และบูรณาการการทำงานและขับเคลื่อนการศึกษาอย่างมีเอกภาพความสามารถรอบด้านและมีโอกาสในการเข้าถึงคุณภาพของการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนและครอบครัวให้ดีขึ้นในมิติเศรษฐกิจ มุ่งเน้นการพัฒนาคน

4. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มีการบัญญัติเรื่องการศึกษาและบทบาทหน้าที่ของการศึกษา ไว้อย่างชัดเจนในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา 71 วรรคแรก กล่าวคือ “รัฐพึงส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็น องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริม สุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาให้ไปสู่ความเป็น เลิศและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน”

5. วาระปฏิรูปด้านการศึกษาของประเทศไทยสภาปฏิรูปแห่งชาติโดยคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาได้จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางวาระปฏิรูปด้านการศึกษาของประเทศ โดยรัฐจะต้องปลูกฝังค่านิยม และจิตสำนึกในระดับรากฐานที่มี ต่อการศึกษาของประชาชนในประเทศ เพื่อให้การศึกษามีผลสัมฤทธิ์ และกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัย เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกิจกรรม การศึกษาและนันทนาการเพื่อการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและเป็นธรรม ซึ่งจำเป็นต้องมีระบบบริหาร

จัดการโครงสร้างการวางแผนกลไกในการขับเคลื่อน และมียุทธศาสตร์ในการจัดการการศึกษา ให้ครอบคลุมและทันสมัย รวมทั้งมีนโยบายการพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่ง ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีความแข็งแรงทั้งร่างกาย จิตใจ และวินัย ตลอดจนแสดงศักยภาพของคนในประเทศ และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ตามบทบัญญัติในมาตรา 27 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ 1) การสร้างให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนทุกระดับ ได้อย่างทั่วถึงสะดวกรวดเร็วทันสมัย มีมาตรฐานและเป็นธรรม และ 2) การขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม ทางสังคมและเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การกำหนดเป้าหมายการปฏิรูปด้านการศึกษาของประเทศ ในวาระปฏิรูปที่ 19 ด้านการศึกษา ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ 37 แนวทาง 100 โครงการ ได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และสะท้อนความต้องการของ ประชาชนอย่างแท้จริงที่มุ่งหวังการศึกษาเพื่อประโยชน์ของการพัฒนาคุณภาพ คุณภาพชีวิตและสร้างความรักความสามัคคี ของประชาชน ซึ่งเริ่มต้นจากครอบครัวและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการพัฒนาการศึกษาเพื่อประโยชน์ของ ประชาชนในสังคม ก่อนที่จะพัฒนาไปสู่การศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในระดับชาติต่อไป ตลอดจนการร่วมสร้างมูลค่าเพิ่มทาง เศรษฐกิจของชาติด้วยอุตสาหกรรมการศึกษา ดังนั้น ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 - 2564) ครั้งนี้ ได้พิจารณาใช้ประโยชน์จากหลักการและแนวทางตามวาระปฏิรูปที่ 19 การศึกษา ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ซึ่งผ่านขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผ่านขั้นตอนการพิจารณาของสภาปฏิรูปแห่งชาติและสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ตามอำนาจและลำดับขั้นตอนของกฎหมาย พร้อมกับได้มีการนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณามอบหมายให้กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬาผู้รับผิดชอบหลักดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ให้แล้วเสร็จและ ผลักดันให้มีการนำแผนสู่การปฏิบัติต่อไป

สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสการพัฒนาการศึกษาไทย

ผลการทบทวนและประเมินแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ (พ.ศ. 2555 - 2559) แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่สามารถพัฒนาการศึกษาไทยให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย เด็กและเยาวชนยังไม่ได้ รับการเรียนการสอนด้านพลศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประชาชนทั่วไปไม่ได้รับการส่งเสริมให้ออกกำลังกายและเล่นกีฬา จนเป็นวิถีชีวิต ความสำเร็จด้านการศึกษาแห่งชาติ ความต่อเนื่อง อีกทั้งอุตสาหกรรมการกีฬายังไม่ได้รับการผลักดันให้มี การเติบโตอย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตามแนวโน้มของการกีฬาทั่วโลกในภาพรวมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในเชิงบวก อันเนื่องมาจากการผสมผสานค่านิยมใหม่ในเชิงความตระหนักถึงการมีสุขภาพที่ดีของประชาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ในการพัฒนางานการศึกษาของไทย ประชากรไทยอาจจะเริ่มสนใจในกีฬาเพิ่มขึ้นตามกระแส แนวโน้มกีฬาโลก การมีโอกา สที่จะได้ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬามากขึ้น จะช่วยให้ประชาชนหันมา

สนใจเล่นกีฬาอย่างจริงจัง และสามารถเพิ่มจำนวน นักกีฬาและความสามารถเพื่อการแข่งขันมากขึ้น ความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์การกีฬาในทุกแขนงจะเป็นส่วนสำคัญสำหรับการพัฒนากีฬาเพื่อความ เป็นเลิศ อุตสาหกรรมการกีฬาไทยจะเติบโต ต่อเนื่องตามแนวโน้มการขยายตัวของ อุตสาหกรรม การกีฬาโลกอีกทั้งบทเรียนประเทศกรณีศึกษาตัวอย่างที่ดีจะช่วยเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา การบริหาร การกีฬาและการออกกำลังกายให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ได้มีการศึกษานโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการกีฬาของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งมุ่งให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ดังนั้น แผนพัฒนา การกีฬา แห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 - 2564) จึงควรมุ่งพัฒนาการกีฬาให้เป็นกลไกในการสร้างเสริมสุขภาพ ที่แข็งแรง พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และสร้างความภาคภูมิใจให้คนในชาติอันจะนำมาซึ่ง ความมั่นคงของประเทศ อีกทั้งควรส่งเสริมให้อุตสาหกรรมกีฬาและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา เพื่อขับเคลื่อนการสร้างมูลค่า เพิ่มทางเศรษฐกิจ ของประเทศให้บังเกิดความมั่งคั่งสอดคล้องกับแนวคิด ใหม่ของรัฐบาล คือ ยุทธศาสตร์ประชารัฐและยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0

วิสัยทัศน์การพัฒนาการกีฬาไทย พ.ศ. 2475

การจัดทำวิสัยทัศน์การพัฒนาการกีฬาไทย พ.ศ. 2579 เป็นการดำเนินการในช่วงเวลาที่สำคัญ ของประเทศ คือ ช่วงเวลาแห่งการปฏิรูปประเทศไทยให้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยประชาชน และทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปเพื่อประสานประโยชน์ และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข จึงนับเป็นโอกาสที่ดีที่ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาวในอีก 20 ปี ข้างหน้า ในที่นี้ได้มีการกำหนดกรอบแนวคิด และปัจจัยแห่งความสำเร็จให้ตอบสนองกับเจตนารมณ์ตามหลักการ และวิสัยทัศน์ภายใต้กรอบ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) กล่าวคือ ประเทศไทยมีความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคามและการเปลี่ยนแปลงทั้ง ภายในประเทศและภายนอก ประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศสังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคลและมีความมั่นคงในทุกมิติทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องยกระดับเป็น ประเทศในกลุ่มประเทศ รายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์ จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้และคุณภาพชีวิตของ ประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เกินพอดีไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม จนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ

โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการกีฬา คือ การกีฬาเป็นเรื่องของทุกคนในชาติและเป็นกลไก ในการสร้างชาติให้มี ความเป็นปึกแผ่นและมีส่วนสำคัญในการผลักดันประเทศให้ก้าวหน้า ใน

ขณะเดียวกันการพิจารณาแนวทางการพัฒนา การกีฬาควรคำนึงถึงคุณค่าของการกีฬา คือ สร้างเสริมสุขภาพที่แข็งแรงและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน มีความน่าสนใจให้เข้าไปมีส่วนร่วม ประชาชนทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงได้เป็นแรงบันดาลใจและสร้างความภาคภูมิใจ ให้คนในชาติและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาการกีฬาไทย พ.ศ. 2579 จึงพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ หลักการพัฒนาวัตถุประสงค์หลักและคุณค่าของการกีฬาเพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปในทิศทาง ที่สอดคล้องและเกื้อกูลกัน โดยมีเป้าหมายร่วมกันและเห็นถึงความสำคัญของการกีฬาในฐานะกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศในระยะยาว จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาการกีฬาไทย พ.ศ. 2579 ดังนี้ “การกีฬาเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตประชาชนทุกภาคส่วน และเป็นกลไกสำคัญในการสร้างคุณค่าทางสังคม และส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ”

โดยมีหลักแนวคิดเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาดังนี้ การกีฬาเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตประชาชนทุกภาคส่วน โดยส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนมีความตระหนัก ถึงประโยชน์ของกีฬา โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เพิ่มโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้เล่นกีฬาหรือชมกีฬาที่ตนเองต้องการอย่างเท่าเทียม การกีฬาเป็นกลไกสำคัญในการสร้างคุณค่าทางสังคม โดยสร้างปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนากีฬา เพื่อความเป็นเลิศ อาทิ บุคลากรกีฬา โครงสร้างพื้นฐานด้านการกีฬา กิจกรรมด้านการกีฬา องค์กรกีฬา องค์กรความรู้ วิทยาศาสตร์กีฬาและนโยบายในการผลักดันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศอันจะสร้างแรงบันดาลใจและนำมาซึ่งความสามัคคีแก่คนในชาติ การกีฬาเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ โดยจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานด้านการกีฬาที่มี มาตรฐานและอยู่ในระดับชั้นนำของภูมิภาคเอเชียรวมทั้งการสร้างกิจกรรมด้านการกีฬาในทุกระดับ เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยผลักดันให้ภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการสร้างส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา และส่งเสริมการบริหารจัดการกีฬาให้มีมาตรฐานที่ดี ทำให้การกีฬาไทยเป็นที่น่าสนใจสำหรับ คนไทยและต่างชาติทั้งนักกีฬา ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน วิสัยทัศน์การพัฒนาการกีฬาไทยในระยะ 20 ปี ข้างหน้า ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ประชาชน มีการออกกำลังกายและเล่นกีฬาจนเป็นวิถีชีวิต การสร้างสามัคคีและความภาคภูมิใจของคนในชาติ โดยใช้การกีฬาเป็นเครื่องมือ และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการกีฬา ดังนั้น ในช่วงระยะ 5 ปีแรกภายใต้แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 - 2564) จึงได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาเป้าประสงค์ตัวชี้วัดและยุทธศาสตร์ การพัฒนาที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาการกีฬาสู่เป้าหมายในระยะ 20 ปี

เป้าหมายการพัฒนา

1. เด็กและเยาวชน ทุกกลุ่มและทุกพื้นที่ มีความตระหนัก มีความรู้และทักษะในกิจกรรมทางกาย การออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาได้อย่างน้อย 1 ชนิดกีฬา ซึ่งจะช่วยให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงควบคู่ไปกับ มีความสำนึกในระเบียบวินัยและน้ำใจนักกีฬา
2. ประชาชนทุกภาคส่วนมีสุขภาพที่ดีขึ้นจากการออกกำลังกายและเล่นกีฬา โดยมีส่วนร่วมในการกำหนด และมีโอกาสเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านการกีฬาของชุมชนท้องถิ่นอย่างเสมอภาค รวมทั้งมีอาสาสมัครที่เป็นผู้นำในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างทั่วถึง
3. ระบบการค้นหาและพัฒนานักกีฬาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับ ควบคู่ไปกับการมีศูนย์ฝึกซ้อม กีฬาและระบบการจัดการแข่งขันที่ได้มาตรฐาน ซึ่งจะทำให้นักกีฬามีพัฒนาการที่ดี และมีความคาดหวังในการแข่งขัน ระดับนานาชาติตลอดจนมีการเชิดชูเกียรติคุณแลสวัสดิการและสวัสดิภาพที่เหมาะสม
4. อุตสาหกรรมกีฬาและการกีฬาเพื่อการท่องเที่ยวและนันทนาการ (Sport Tourism) ได้รับการส่งเสริม อย่างจริงจัง รวมทั้งมีเมืองกีฬา (Sport City) และระบบฐานข้อมูล เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่ การขยายตัวของจ้างงานและสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีเสถียรภาพ
5. โครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร และหน่วยงานหลักสามารถบูรณาการงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมกีฬา เพื่อพัฒนาสุขภาพของประชาชนควบคู่ไปกับการพัฒนาขีดความสามารถของนักกีฬาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งพัฒนาความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ทางการกีฬา
6. บูรณาการความร่วมมือของส่วนราชการ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ในการพัฒนาต่อยอดแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ผ่านมา ขับเคลื่อนการบริหารจัดการกีฬา และพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ภายใต้ระบบธรรมาภิบาลและการสร้างความโปร่งใส

เป้าประสงค์

1. ประชาชนทุกภาคส่วนมีความสนใจในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาโดยมีสัดส่วนประชากรที่ออกกำลังกาย และเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของประชากรทั่วประเทศ
2. นักกีฬาผู้แทนของประเทศไทยประสบความสำเร็จในการแข่งกีฬาทั้งในระดับภูมิภาค ระดับทวีป และระดับโลกเพื่อสร้างความสมานสามัคคีและนำมาซึ่งความภาคภูมิใจแก่คนในชาติโดยเป็นเจ้าเหรียญทองในการแข่งขัน ซีเกมส์และอาเซียนพาราเกมส์ และไม่น้อยกว่าอันดับที่ 6 ในการแข่งขันเอเชียนเกมส์และเอเชียนพาราเกมส์ และไม่น้อยกว่าอันดับที่ 7 ของประเทศจากทวีปเอเชียในมหกรรมกีฬาโอลิมปิกเกมส์และไม่น้อยกว่าอันดับที่ 6 ของประเทศจากทวีปเอเชีย ในมหกรรมกีฬาพาราลิมปิกเกมส์

3. อุตสาหกรรมการกีฬาของประเทศไทยสามารถช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของประเทศและมีการเติบโต ต่อเนื่องอย่างยั่งยืน โดยมีอัตราการเติบโตของรายได้จากอุตสาหกรรมการกีฬาไม่ต่ำกว่าอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา

ตัวชี้วัด

1. ประชากรทุกภาคส่วนออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของประชากร ทั้งประเทศ (สัดส่วนประชากรที่มีการเล่นกีฬา/ออกกำลังกาย หรือการทำกิจกรรมนันทนาการภายใต้การสำรวจกิจกรรมทางกายสำหรับกลุ่มประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ)

2. อันดับการแข่งขันกีฬาในมหกรรมกีฬาระดับนานาชาติของนักกีฬาไทยไม่ต่ำกว่าอันดับที่ 7 ของเอเชีย ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกเกมส์อันดับที่ 6 กีฬาเอเชียนเกมส์ และอันดับที่ 1 กีฬาซีเกมส์ และอันดับของนักกีฬาคณพิการไทย ไม่ต่ำกว่าอันดับที่ 6 ของเอเชียในการแข่งขันกีฬาพาราลิมปิกเกมส์ อันดับที่ 6 กีฬาเอเชียนพาราเกมส์ และอันดับที่ 1 กีฬาอาเซียนพาราเกมส์

3. มูลค่าอุตสาหกรรมการกีฬาที่มีอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ตามที่กำหนดไว้ว่า “การกีฬาเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตประชาชนทุกภาคส่วน และเป็นกลไก สำคัญในการสร้างคุณค่าทางสังคมและส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ” จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะเวลา 5 ปี ข้างหน้า เพื่อการขับเคลื่อนและพัฒนาการกีฬาไทยไปในทิศทางที่เหมาะสม บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมให้เกิดความรู้และความตระหนักรู้ด้านการออกกำลังกายและการกีฬาขั้นพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมให้มวลชนมีการออกกำลังกายและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการกีฬา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศและต่อยอดเพื่อความสำเร็จในระดับอาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การยกระดับการบริหารจัดการด้านการกีฬาให้มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาในข้อที่ 1 - 3 จะเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาการกีฬาของประเทศตั้งแต่ ระดับพื้นฐาน มวลชน จนต่อยอดไปสู่ความเป็นเลิศและอาชีพ ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานที่มั่นคงทางสุขภาวะและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ในส่วนประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 จะเป็นการขับเคลื่อนการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ จากทั้งสามประเด็นแรกอันจะเป็นนำไปสู่

ความมั่งคั่งของประเทศอีกทั้งจะช่วยให้เกิดการหมุนเวียนด้านเงินทุนในการพัฒนา การกีฬาอย่างต่อเนื่อง สำหรับยุทธศาสตร์ประเด็นที่ 5 และ 6 จะเป็นการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการกีฬาในองค์รวม ซึ่งจะทำให้การขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์ทั้งสี่บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการกีฬาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6

ในที่ผู้วิจัยขออนุญาตกล่าวถึงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาอุตสาหกรรมการกีฬาเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาอุตสาหกรรมการกีฬาเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมการกีฬาแบบครบวงจร สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ โดยมี การสนับสนุนการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการกีฬา อาทิ ธุรกิจการผลิตเสื้อผ้าและอุปกรณ์กีฬา ธุรกิจ เพื่อการบริการเกี่ยวกับการกีฬา ธุรกิจการจัดกิจกรรมการแข่งขันต่างๆ รวมถึงสถาบันพัฒนากีฬาอาชีพทุกระดับ พร้อมทั้งมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬา และจัดตั้งเมืองกีฬา เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการกีฬาของภูมิภาค

1. เป้าประสงค์

1.1 อุตสาหกรรมการกีฬาได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังจากภาครัฐและได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการเงินต่างๆ นอกเหนือจากภาครัฐ รวมทั้งมีระบบการบริหารจัดการที่ดีโดยเฉพาะเรื่องฐานข้อมูล

1.2 การกีฬาเพื่อการท่องเที่ยวและนันทนาการ (Sport Tourism) ได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง และ เมืองกีฬา (Sport City) ได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมการกีฬา

1.3 อุตสาหกรรมการกีฬามีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น และสร้างมูลค่าเพิ่มทาง เศรษฐกิจให้ประเทศไทยอย่างมีเสถียรภาพ

2. ตัวชี้วัด

2.1 จำนวนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการกีฬา มีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

2.2 การลงทุนจากภาคเอกชนในอุตสาหกรรมการกีฬาไทย มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าอัตรา การเติบโตของมูลค่า GDP

2.3 มูลค่าการส่งออกทางการกีฬาโดยรวม มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

2.4 จำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี

2.5 มีการจัดตั้งเมืองกีฬาแห่งแรกได้สำเร็จ

3. แนวทางการพัฒนา

3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมการกีฬา

3.1.1 เสริมสร้างบรรยากาศการลงทุนและพัฒนาอุตสาหกรรมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา ในประเทศ โดยการร่วมมือกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการประกอบธุรกิจการกีฬาโดยการจัดหาแหล่งเงินกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ (Soft Loan) จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อจูงใจธุรกิจกีฬาจากต่างประเทศให้เข้ามา ลงทุนในประเทศไทยและส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องแผนธุรกิจ (Business Plan) ทางการกีฬาให้แก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ส่งเสริมการผลิตอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการกีฬาในประเทศไทย พร้อมทั้งให้ส่วนราชการและหน่วยงานผู้ใช้อุปกรณ์กีฬาพิจารณาใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตและจำหน่ายโดยผู้ประกอบการไทย ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมผู้ผลิตผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อผลักดันให้ประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้ากีฬาของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3.1.2 กำหนดมาตรการการอำนวยความสะดวกด้านพิธีทางศุลกากรในการนำเข้าและส่งออกผลิตภัณฑ์ ทางการกีฬาโดยการพิจารณาขบวนภาษีจากการนำเข้าสินค้ากีฬาบางประเภทเพื่อใช้ในการศึกษาฝึกซ้อม และการแข่งขัน รวมไปถึงอุปกรณ์กีฬาที่ไม่สามารถผลิตในประเทศได้ ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบประมวลกฎหมาย ที่มีปัญหาและปรับปรุงแก้ไขพิกาศศุลกากรของสินค้าบางประเภทที่ยังขาดความชัดเจน และสร้างมาตรการเพื่อป้องกัน การน่านโยบายการยกเว้นภาษีไปใช้ในแนวทางที่ต่างไปจากเจตนารมณ์และหลักการของการกีฬา

3.1.3 พัฒนารฐานข้อมูลเฉพาะสำหรับอุตสาหกรรมการกีฬา โดยการพัฒนารฐานข้อมูลเฉพาะ และให้มีหน่วยงานกลางที่กำกับ ติดตาม และประเมินการพัฒนาอุตสาหกรรมการกีฬาของประเทศโดยใช้ฐานข้อมูลเฉพาะด้านที่ได้รับ การพัฒนาขึ้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ สามารถวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมการกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 พัฒนาการกีฬาเพื่อการท่องเที่ยวและนันทนาการ (Sport Tourism)

3.2.1 ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการกีฬาที่จัดขึ้นโดยทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อเพิ่มจำนวน นักท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยการบูรณาการให้เกิดการร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว เชิงกีฬา จัดปฏิทินกลางสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ และการทำ roadshow เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้คนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประสานการทำงานร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อแสวงหา โอกาสในการพัฒนา

โครงสร้างพื้นฐานและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ พร้อมทั้งผลักดันให้ประเทศไทยเป็น Sport Hub ของภูมิภาค

3.2.2 ความพร้อมและผลักดันให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพในการจัดการแข่งขันกีฬากีฬา การประชุมกีฬา และมหกรรมกีฬาระดับนานาชาติโดยการพัฒนาและเตรียมความพร้อมในการเสนอตัวเพื่อเป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรม การกีฬา การจัดประชุมเกี่ยวกับการกีฬา การแข่งขันกีฬาระดับสากล หรือ World Event ต่างๆ พร้อมทั้งสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในระยะยาวเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากรภายในประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ส่งเสริมบุคลากรทำหน้าที่สำคัญในการต้อนรับและจูงใจให้เกิดการจัดงานกิจกรรมกีฬาในระดับสากล

3.2.3 ผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคด้านการเก็บตัวและฝึกซ้อมสำหรับนักกีฬาต่างชาติ โดยการจัดตั้งศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติแห่งแรกในสวนกลางและเตรียมความพร้อมจัดให้มีศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติประจำภูมิภาค ส่งเสริมให้การบริการของศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติเป็นไปตามมาตรฐานสากลในประเภทกีฬาที่ให้บริการในศูนย์ฝึกโดยแสวงหา ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกสอนกีฬาให้เข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทยเพื่อยกระดับมาตรฐาน และส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการฝึกซ้อมกีฬาของ ASEAN โดยเริ่มจากนักกีฬาจากประเทศในกลุ่ม CLMV ผ่านการประชาสัมพันธ์ ด้วยสื่อต่างๆ

3.2.4 ศึกษาพัฒนาเมืองกีฬาต้นแบบ และวางแผนการจัดตั้งเมืองกีฬาในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยการ กำหนดขอบเขต แนวทาง และคุณลักษณะเมืองกีฬาต้นแบบ และทำการประเมินเพื่อคัดเลือกจังหวัดที่เหมาะสม สำหรับการจัดตั้งเมืองกีฬา (Sport City) วางแผนประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการคมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย เสริมสร้างความร่วมมือกับเอกชนเพื่อระดมทุนจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ในกระบวนการสร้างเมืองกีฬาและวางแผนจัดกิจกรรมในเมืองกีฬาและประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความสนใจและเป็นต้นแบบ สำหรับการพัฒนาเมืองกีฬาในภูมิภาคอื่นๆ ต่อไป ทั้งนี้เมืองกีฬาประจำภูมิภาคควรมีคุณลักษณะเฉพาะของภูมิภาค

กรอบแนวความคิดในการจัดตั้งเมืองกีฬา

1. การศึกษาแนวคิดการจัดตั้งเมืองกีฬาในต่างประเทศ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้ทำการศึกษาและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องของเมืองกีฬา (Sport City) ของประเทศในภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะจากประเทศที่มีศักยภาพในด้านการกีฬาที่มีการพัฒนา ประเทศหรือพื้นที่ให้ก้าวขึ้นเป็นเมืองกีฬา ซึ่งเป็นที่รู้จักและยอมรับกันทั่วไปในสังคมโลก ปรากฏผลโดยสรุป ดังนี้

1.1 เมืองกีฬาเป็นส่วนสำคัญในการให้บริการการกีฬาและสร้างคุณภาพชีวิต (Sport for Life) ให้แก่ประชาชน นักกีฬา และนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ จนสามารถพัฒนาไปสู่การปรับ เปลี่ยนวิถีทางในการดำเนินชีวิตไปสู่สังคมแห่งการออกกำลังกายและเล่นกีฬา (Sport

Community) และการสร้างระเบียบวินัยและ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ประชาชน (Social Regeneration) โดยเมืองกีฬาจะมีโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วย สนามกีฬา สถานที่ออกกำลังกาย สวนสาธารณะ และสถาบันการศึกษาที่มีองค์ความรู้ในเรื่องการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา อย่างถูกต้อง และเกิดประโยชน์ตามที่ต้องการ ซึ่งอาคารสถานที่ดังกล่าวสามารถ รองรับการจัดการ แข่งขันกีฬาระดับโลก (Sport Event) ได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถสร้างความประทับใจ ให้แก่ชาติที่ เข้าร่วมการแข่งขัน และผู้ชมทั่วโลก

1.2 เมืองกีฬาเป็นส่วนสำคัญในการสร้างและพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (Sport for Excellence) สามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศจนเป็นที่รู้จักในระดับโลก โดยการสร้างและ พัฒนานักกีฬา ที่มีพรสวรรค์ (Talent) ตั้งแต่เด็กและเยาวชนในโรงเรียนกีฬา (Sport Academy School) และพัฒนาต่อเนื่อง ในศูนย์พัฒนานักกีฬา (Sport Center) ซึ่งมีอุปกรณ์และบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถตามหลักการวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อพัฒนาให้เป็นนักกีฬาทีมชาติที่มีขีดสมรรถนะ ระดับโลก (Elite Athlete) ต่อไป

1.3 เมืองกีฬาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชาติ โดยการพัฒนา อุตสาหกรรมการกีฬา (Sport Industry) อย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดการกิจกรรมการ เล่นการกีฬา การออกกำลังกาย การจัดการฝึกอบรมกีฬาประเภทต่างๆ และการจัดการแข่งขันกีฬา ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ (Sport Tourism) รวมทั้งการให้บริการที่พักและการขนส่ง ระหว่างที่พักและสนามกีฬาที่มีความสะดวกสบาย ให้แก่นักกีฬา นักท่องเที่ยว และผู้สนใจทั่วโลก

2. แนวความคิดการพัฒนากีฬาและเมืองกีฬาในประเทศไทย คณะกรรมการขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม สภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ จึงได้ทำการศึกษา และตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องของเมืองกีฬา (Sport City) ของประเทศไทย พบว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับเมืองกีฬา ดังต่อไปนี้

2.1 (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มุ่งเน้น การสร้างกลไก ในการจัดทำนโยบายสาธารณะที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพตามแนวคิดทุกนโยบาย ที่ห่วงใย สุขภาพ โดยบูรณาการการทำงานทุกภาคส่วนและมีความเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นนโยบายระดับชาติ พื้นที่ และ ชุมชน ที่จะนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดีและให้ความสำคัญในการพัฒนา อุตสาหกรรมการกีฬาอย่างครบวงจร โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ จากกิจกรรม และธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการกีฬา ดังนี้

2.2.1 ส่งเสริมกิจกรรมการกีฬาเพื่อสร้างรายได้รวมทั้ง สนับสนุนการจัดมหกรรม การกีฬานานาชาติ การเป็นเจ้าภาพงานกีฬาระดับโลก และการจัดงานประชุมวิชาการนานาชาติด้าน การกีฬา เวชศาสตร์การกีฬา และ วิทยาศาสตร์การกีฬา

2.2.2 ส่งเสริมธุรกิจและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา ทั้งในอุตสาหกรรม การกีฬาและธุรกิจ บริการที่เชื่อมโยงกับการกีฬา อาทิ ธุรกิจอุปกรณ์กีฬา ธุรกิจสถานที่การแข่งขัน กีฬา และธุรกิจการฝึกสอนนักกีฬา

2.2.3 ส่งเสริมกิจกรรมด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อการสร้างการรับรู้ ให้แก่ประชาชน มีความตระหนักถึงความสำคัญของการกีฬาและกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมการกีฬาและ นันทนาการมากขึ้น

2.2 (ร่าง) แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยกำหนด เรื่องเมืองกีฬาไว้ใน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาเพื่อเป็น ส่วนสำคัญในการสร้าง มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ มาตรการที่ 4.2 การพัฒนาการกีฬาเพื่อการท่องเที่ยวและนันทนาการ (Sport Tourism) โดยมีสาระสำคัญคือให้มีการศึกษาพัฒนาเมืองกีฬาต้นแบบ และวางแผนการ จัดตั้ง เมืองกีฬาในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ทั้งนี้ มีความประสงค์ให้เมืองกีฬาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการ ขับเคลื่อนการกีฬาและเป็นปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาการกีฬาเพื่อการท่องเที่ยวและนันทนาการให้ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน และไม่ใช้เป็นเพียงการมุ่งเน้นในเรื่องการจัด กิจกรรมการกีฬา ชั้นพื้นฐานและกีฬาเพื่อมวลชนเท่านั้น

2.3 นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เมืองกีฬาเป็นเครื่องมือ ในการเสริมสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชาติ โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬา (Sport Industry) อย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดกิจกรรมการเล่นการกีฬา การออกกำลังกาย การจัดการฝึกอบรม กีฬาประเภทต่างๆ และการจัดการแข่งขันกีฬาควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ (Sport Tourism) รวมทั้งการให้บริการที่พักและการขนส่งระหว่างที่พักและสนามกีฬาที่มีความสะดวกสบาย ให้แก่นักกีฬา นักท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจทั่วโลกนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬา เมืองกีฬาควรมีลักษณะเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมและมีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการกีฬาที่ มุ่งเน้นการฝึกซ้อมกีฬา การเล่นกีฬา การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ การจัดการแข่งขันกีฬาในระดับ ต่างๆ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

3. แนวทางการจัดตั้งเมืองกีฬา (Sport City) กำหนดแนวคิด เป้าหมาย และแนวทางการจัดตั้ง เมืองกีฬา ดังนี้

3.1 กรอบแนวคิด (Concept) ในการจัดตั้งเมืองกีฬา “เมืองกีฬา” คือ จังหวัดหรือ พื้นที่ทางการปกครองที่มีความพร้อมในการพัฒนาและจัดกิจกรรม การกีฬา เพื่อประโยชน์ สุขภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน การสร้างความเป็นเลิศ การพัฒนาองค์ความรู้ ทางการกีฬา การ ฝึกซ้อม และการจัดการแข่งขันกีฬา รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของประเทศด้วยการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคประชาสังคม ซึ่งมีลักษณะเป็นเมืองที่มีความโดดเด่นในด้าน การบริหารจัดการกีฬาในด้านต่างๆ กล่าวคือ

3.1.1 สามารถให้บริการการกีฬาและสร้างคุณภาพชีวิต (Sport for Life) ให้แก่ประชาชน นักกีฬา และนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ จนสามารถพัฒนาไปสู่การปรับเปลี่ยนวิถีทางในการดำเนินชีวิต ไปสู่สังคมแห่งการออกกำลังกายและเล่นกีฬา (Sport Community) และการสร้างระเบียบวินัยและส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมให้แก่ประชาชน (Social Regeneration) โดยเมืองกีฬานี้จะมีโครงสร้างพื้นฐานประกอบด้วย สนามกีฬา สถานที่ออกกำลังกาย สวนสาธารณะ และสถาบันการศึกษาที่มีองค์ความรู้ในเรื่องการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาอย่างถูกต้อง สามารถรองรับการจัดการแข่งขันกีฬาระดับโลก (Sport Event) ได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถสร้างความประทับใจให้แก่ชาติที่เข้าร่วมการแข่งขัน และผู้ชมทั่วโลก

3.1.2 สามารถสร้างและพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (Sport for Excellence) สามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศจนเป็นที่รู้จักในระดับโลก โดยการสร้างและพัฒนานักกีฬาที่มีพรสวรรค์ (Talent) ตั้งแต่เด็กและเยาวชนในโรงเรียนกีฬา (Sport Academy School) และพัฒนาต่อเนื่องในศูนย์พัฒนานักกีฬา (Sport Center) ซึ่งมีอุปกรณ์และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตามหลักการวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อพัฒนา ให้เป็นนักกีฬาทีมชาติที่มีขีดสมรรถนะระดับโลก (Elite Athlete) ต่อไป

3.1.3 สามารถสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชาติ ด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬา (Sport Industry) และการจัดกิจกรรมกีฬาเชิงท่องเที่ยวบนันทนาการ (Sport Tourism) อย่างเป็น รูปธรรม อาทิ การจัดการกิจกรรมการเล่นการกีฬา การออกกำลังกาย การจัดการฝึกอบรมกีฬา และการจัดการแข่งขันกีฬาประเภท ต่างๆ ในระดับนานาชาติและระดับโลก รวมทั้งการให้บริการที่พักและการขนส่งระหว่าง ที่พักและสนามกีฬาที่มีความสะดวกสบายให้นักกีฬา นักท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจทั่วโลก

3.2 เป้าประสงค์ (Objective) สามารถกำหนดเป้าประสงค์เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการจัดตั้งเมืองกีฬาที่มีความ สอดคล้องกับเป้าประสงค์หลักตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ที่ต้องการในอีก 5 ปีข้างหน้า ดังนี้

3.2.1 สามารถให้บริการการกีฬาและสร้างคุณภาพชีวิต (Sport for Life) ให้แก่ประชาชน นักกีฬา และนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ จนสามารถพัฒนาไปสู่การปรับเปลี่ยนวิถีทางในการดำเนินชีวิต ไปสู่สังคมแห่งการออกกำลังกายและเล่นกีฬา (Sport Community) และการสร้างระเบียบวินัยและส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมให้แก่ประชาชน (Social Regeneration)

3.2.2 สามารถสร้างและพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (Sport for Excellence) สามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศจนเป็นที่รู้จักในระดับโลก

3.2.3 สามารถสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชาติ ด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬา (Sport Industry) และการจัดกิจกรรมกีฬาเชิงท่องเที่ยวและนันทนาการ (Sport Tourism) อย่างเป็นรูปธรรม

3.3 แนวทางการจัดตั้งเมืองกีฬา (Sport City) เพื่อให้บรรลุกรอบแนวคิดและเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ จะมีการวิเคราะห์หาแนวทางการดำเนินการที่มีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 กล่าวคือ

3.3.1 แนวทางการให้บริการกีฬาและสร้างคุณภาพชีวิต (Sport for Life)

1) จัดตั้งและพัฒนาจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดให้เป็นเมืองกีฬาที่ครอบคลุมทั่วทุกภาคของประเทศ โดยพิจารณาคัดเลือกจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดที่มีปัจจัยสำคัญที่จะสามารถพัฒนาไปสู่เมืองกีฬาได้
2) ส่งเสริมและผลักดันให้ประชาชนในทุกตำบลของจังหวัดดังกล่าวตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการออกกำลังกายและเล่นกีฬา เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านสุขภาพทางกายและสุขภาพจิตใจ
3) ส่งเสริมและผลักดันให้ประชาชนในทุกตำบลของจังหวัดดังกล่าวหันมาให้ความสนใจในการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายและกีฬาในประเภทต่างๆ มากยิ่งขึ้น 4) จัดหาและพัฒนาบุคลากรกีฬาด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาอยู่ประจำทุกตำบลของจังหวัดดังกล่าว เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน นักกีฬา เด็กและเยาวชนในชุมชนในเรื่องการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาที่ถูกต้อง

3.3.2 แนวการสร้างและพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (Sport for Excellence)

1) แสวงหานักกีฬาที่มีพรสวรรค์ (Talent Identification) ในท้องถิ่นตั้งแต่วัยรุ่น และพัฒนาให้มีขีดความสามารถทางกีฬาตามเส้นทางการพัฒนานักกีฬา (Athlete Pathway) อย่างเป็นระบบ และเป็นมาตรฐานตามหลักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา 2) ก่อสร้างและพัฒนาสถานที่เก็บตัวฝึกซ้อมที่มีความทันสมัย ตามมาตรฐานของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา 3) จัดตั้งและพัฒนาสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่สามารถสร้างบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกีฬาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา โดยให้มีความรู้ความสามารถในด้านที่เกี่ยวข้องกับกีฬาและวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา ในภาพรวมของจังหวัดและของประเทศได้อย่างต่อเนื่อง

3.3.3 แนวทางการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชาติ ด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬา (Sport Industry) และการจัดกิจกรรมกีฬาเชิงท่องเที่ยวและนันทนาการ (Sport Tourism) อย่างเป็นรูปธรรม 1) ส่งเสริมให้เกิดการสร้างอุตสาหกรรมกีฬาในด้านต่างๆ โดยอาจจะต้องมี มาตรการพิเศษให้แก่เมืองกีฬาเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม 2) มีสถานกีฬาและมีการจัดการแข่งขันกีฬาประเภทกีฬาโอลิมปิก ในระดับชิงแชมป์โลกและการแข่งขันกีฬาอาชีพอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การบริหารจัดการสถานที่การออกกำลังกายและสถานกีฬาที่เป็นมาตรฐาน สามารถตอบสนองความต้องการของนักกีฬา ประชาชน และนักท่องเที่ยวในทุกเพศ ทุกวัย รวมทั้งคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีการจัดกิจกรรมกีฬาเพื่อการ

ท่องเที่ยวและนันทนาการ โดยมุ่งเน้นการจัดการ แข่งขันกีฬาที่เป็นที่นิยม และกีฬาของไทยที่เป็นที่สนใจของต่างชาติ 4) มีสถาบัน การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกีฬาในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ในด้านนี้ให้แก่หน่วยงานหรือสมาคมกีฬาในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง 5) มีหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีความเป็นมืออาชีพในด้านการบริหาร จัดการรายการแข่งขันในระดับโลก และการจัดกิจกรรมที่มีผู้เข้าชมหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก

4. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Critical Success Factor) ของแนวทางการจัดตั้งเมืองกีฬา

4.1 การกำหนดจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดที่จะจัดตั้งเป็นเมืองกีฬา จะต้องพิจารณาโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่จะสามารถดำเนินการตามแนวทางต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ ความพร้อม หรือข้อจำกัดในด้านต่างๆ

4.2 ควรจะต้องกำหนดเป็นโครงการนำร่อง (Pilot Project) ในจังหวัดต่างๆ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานบริหารโครงการ เพื่อบูรณาการการดำเนินการของหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนต่อเนื่อง และสามารถนำไปกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของหน่วยงานที่มี ทรัพยากรและงบประมาณรองรับที่ชัดเจน

4.3 ในกรณีที่จังหวัดได้พยายามพัฒนาขีดความสามารถของตนเองเพื่อให้สามารถเข้าสู่ปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Critical Success Factor) แล้ว แต่ไม่ได้รับการพิจารณาเป็นเมืองกีฬา หรือขาดคุณลักษณะที่ครบถ้วนในรับการคัดเลือก ในขณะที่จังหวัดนั้นยังมีความโดดเด่นหรือมีขีดความสามารถเฉพาะในเรื่องของกีฬาเฉพาะทางหรือเฉพาะชนิดกีฬา จึงสามารถได้รับการยกระดับเป็นถิ่นกีฬาเฉพาะทาง (Sport Town) ที่เป็นแนวทางของเมืองเซนได ประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้ Sport Town จะได้มีการพัฒนาชนิดกีฬาที่รับผิดชอบให้มี ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะและเป็นที่ยอมรับในวงการกีฬา

แนวทางการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชาติ ด้วยอุตสาหกรรมกีฬา (Sport Industry) และการจัดกิจกรรมกีฬาเชิงท่องเที่ยวและนันทนาการ (Sport Tourism) อย่างเป็นรูปธรรม

1. ส่งเสริมให้เกิดการสร้างอุตสาหกรรมกีฬาในด้าน ต่างๆ อาทิ เสื้อผ้า อุปกรณ์กีฬา ศูนย์บริการการ ออกกำลังกาย และสถานกีฬาสำหรับการจัดการฝึกอบรม นักกีฬาและบุคลากร การกีฬาจากต่างประเทศ เป็นต้น โดยอาจจะต้องมีมาตรการ พิเศษให้แก่เมืองกีฬา เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬา ดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

2. มีการจัดกิจกรรมกีฬาเพื่อการท่องเที่ยวและนันทนาการ โดยมุ่งเน้นการจัดการแข่งขันกีฬาที่เป็นที่นิยม และกีฬา ของไทยที่เป็นที่สนใจของต่างชาติ อาทิ กอล์ฟ ดำน้ำ และกีฬาทางน้ำ ปีนหน้าผา มอเตอร์สปอร์ต วิ่ง ไตรกีฬา จักรยาน เจ็ทสกี มวยไทย และเรือยาวประเพณี

3. มีสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกีฬาในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ในด้านนี้ให้แก่หน่วยงานหรือสมาคมกีฬาในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

4. มีหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีความเป็นมืออาชีพในด้านการบริหารจัดการรายการแข่งขันในระดับโลก และการจัดกิจกรรมที่มีผู้เข้าชมหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก

พื้นที่เมืองกีฬา

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยการกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) ได้ดำเนินการคัดเลือกจังหวัดต้นแบบในการจัดตั้งเมืองกีฬา (Sports City) ตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 - 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬา แบบครบวงจร สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ ในด้านการส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬา (Sports Industry Promotion) การกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว (Sports Tourism) และการจัดตั้งเมืองกีฬา (Sports City) คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกเมืองกีฬา ได้มีการเปิดรับสมัครจังหวัดที่มีความประสงค์เสนอตัวขอเป็นเมืองกีฬา (Sports City) เมื่อเดือนพฤษภาคม โดยทั้ง 6 จังหวัด ได้ยื่นเอกสารเสนอตัวเป็นเมืองกีฬา และผู้แทนของแต่ละจังหวัดมานำเสนอข้อมูลแสดงความพร้อมต่อคณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ทั้ง 6 จังหวัด มีศักยภาพเหมาะสมที่จะได้จัดตั้งเป็นเมืองกีฬา โดยคุณสมบัติทั้ง 4 ด้านที่กำหนด ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการเล่นกีฬาและการออกกำลังกาย 2) การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ 3) การจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ และ 4) การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาและการท่องเที่ยว และ “การเป็นเมืองกีฬานั้น จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนในจังหวัดหันมาเล่นกีฬาและออกกำลังกายเป็นประจำ การพัฒนานักกีฬาและบุคลากรกีฬาไปสู่ความเป็นเลิศ จัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ และส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาในจังหวัดเป็นไป อย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) เป็นศูนย์กลาง (Hub) ของภูมิภาคในการเก็บตัวฝึกซ้อมสำหรับนักกีฬาชาวต่างชาติ ที่จะสร้างรายได้ให้กับประเทศอีกด้วย” เมืองกีฬา (Sports City) ให้แก่ 6 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี, สุพรรณบุรี, บุรีรัมย์, อุตรธานี, ศรีสะเกษ และกระบี่

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประภัสสร มีน้อย (2562: 51-52) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 พบว่า ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพการณ์และความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกมีศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และมีความพร้อมในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬานอกจากนี้ผู้จัดกิจกรรมเห็นว่าภาครัฐควรกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในแต่ละพื้นที่ให้ชัดเจนและควรสร้างสรรค์การท่องเที่ยวเชิง

กีฬาในรูปแบบใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยว (2) ได้รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 เรียกว่า “SPORT- K Model” ประกอบด้วย S – Standard, P – Participation, O – Organizing, R – Responsibility, T – Technology and Innovation และ K – Knowledge (3) กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 มี 5 กลยุทธ์ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากทรัพยากรท้องถิ่นสู่การสร้างกิจกรรมสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬابนฐานอัตลักษณ์ชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ภาคีเครือข่าย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างนักท่องเที่ยวชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนากลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก และ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาคนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อการเสริมสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา รองรับไทยแลนด์ 4.0 (4) รักรูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 ด้วยการจัดประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเห็นอย่างฉันทามติ (Consensus) ว่ารูปแบบและกลยุทธ์ทั้ง 5 กลยุทธ์มีความเหมาะสมและเป็นไปได้

วัชระ เชียงกุล (2560:124-125) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานของปัจจัยที่ควรพิจารณาด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าจุดอ่อนสำคัญด้านการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ที่ต้องให้ความสำคัญและหาวิธีในการ แก้ไขปรับปรุงโดยเร่งด่วน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านพันธมิตรทางธุรกิจ และด้านความคิดเห็นสาธารณะทางการท่องเที่ยว นอกเหนือจากนั้นยังมีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญรองลงมา ซึ่งการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์สามารถพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้ คือ ด้านราคา ด้านส่งเสริมการ และด้านการขายรวม

ปรางทิพย์ ยิวานนท์ (2561:226) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรีและบุรีรัมย์มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากัน 2 ด้านคือ ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ และด้านความต้องการการสนับสนุน การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา